

Kolozsvár, Főtér cikkek, Transindex

2005. november 14.

Nagy-romániás fiatalok tiltakoztak a gödörtömés ellen

Vasárnap Kolozsvár Főterén a régészeti ásatások betömése ellen tiltakozott 15-20 fiatal, akik a Nagy-Románia Párt (PRM) ifjúsági szervezetét képviselték. A fiatalok a régészeti ásatások nyomán keletkezett gödörben – amelynek az utca felőli részét pénteken délután kezdték el betömni – gyertyát gyújtottak. (szabadság)

2006 április 28

K. A., S. Z. □ **STRAND ÉS IRODAHÁZ** □ „El kell fogadni, hogy egyesek sárga virágot, mások hagymát ültetnek”. A kolozsvári Főtér átalakítása 5-6 millió euróba kerülhet, de nem tudni, mikor lesz kész. Eugen Pănescu Planwerk-igazgatóval beszélgettünk.

Mit jelent az urbanisztika logikája szerint gondolkozni? Van-e ennek valamilyen filozófiája?

Eugen Pănescu: – Amikor urbanisztikában gondolkodsz, a legfontosabb annak a tudatosítása, hogy sosem dolgozol egyedül. Az építész mellett egy-egy projektben sok egyéb szakemberre van szükség, főleg szociológusokra és közgazdászokra. Ugyanakkor tudatában kell legyünk annak, hogy ha olyan projektet akarunk létrehozni, melyet gyakorlatba is ültetnek, akkor elképzeléseinket egy bizonyos pillanattól kezdve döntően befolyásolja a helyi önkormányzat.

A Planwerk számos tervet dolgozott ki Kolozsvár különböző negyedeinek fejlesztésére. Ezek közül a monostori, illetve a város belvárosára irányuló elképzelés a legismertebb. Fel tudnád válaszolni, milyen problémákkal küzdök a Monostor, illetve Kolozsvár belvárosa?

– Ez két igen különböző fejezet. A Monostoron egy általunk tipikusnak vélt részt vettünk szemügyre, ahol a legnagyobb problémát a közösségi tér minősége jelenti; észrevettük, hogy ki-ki érdekelt abban, hogy elkerítsen a tömbháza mellett egy kis területet, kitisztítsa és kis kertet csináljon ott. Mi ezt a folyamatot bátorítanánk, szerintünk a lényeg az, hogy minél kevesebb „senki földje” létezzen, és a lakóközösségek vagy épp a lakók gondozzák ezeket a területeket. Legyenek kertcskék, befűvesített területek...

Probléma továbbá a Monostoron a tájékozódás az idegenek számára az eldugott ösvényeken, melyek ismerete nélkül nem lehet boldogulni. Más probléma a parkolók, játszóterek hiánya, ezenkívül ott, ahol ez lehetséges, egész földszinteket kellene egységesen ellátni külső bejárattal, a kis üzletek házilag készült betonlépcsőit kiiktatandó. A Monostorral kapcsolatos vizsgálódásaink közben célunk volt, hogy tisztázzuk Kolozsvár néhány általánosabb problémáját is. A rendszerváltás után a monostori lakások 98%-a nagyon gyorsan, kevés pénzért és minden feltételek nélkül magánkézbe került, sok esetben olyan tulajdonosokhoz, akik nem tudják anyagilag fenntartani ezeket a lakrészeket. Németországban ez másképp zajlott le: ott az épületeket felújították, berendezéseiket részben kicserélték, és csak ezután adták el. Nálunk nem ez történt, így az a helyzet áll elő, hogy a tömbházak állaga az államot nem érdekli, a lakások tulajdonosai viszont csak saját lakásukba hajlandóak pénzt fektetni.

Hol lehet beavatkozni?

– Ezt a tényállást kormányprogramokkal lehet megoldani; ilyen például a jelenleg futó hőszigetelési program.

Mi történik mondjuk 20-30 év múlva, amikor ezek a tömbházak, melyeket egyszerre építettek, egy időben mennek tönkre?

– Nem fognak összedőlni, ha erre gondolsz, de mindenképp előregednek majd. Erre a

problémára a lakónegyedeken kívül kell majd választ találni – új tömbháznegyedek építésével. Ezek azonban egyelőre csak spekulációk, a kérdéssel most még senki nem foglalkozik komolyan.

Visszatérve a monostori „kertesített” közös terekre, lesz-e valamilyen közös koncepció?

– Amikor valakinek felelősséget adsz, akkor a szabadság foka is meg kell növekedjen. És akkor el kell fogadni, hogy egyesek sárga virágot, mások hagymát ültetnek. Szerintem ez mindenképp sokkal közelebb áll a lakosok kívánalmaihoz, mintha egy nagyon szigorú területrendezési koncepciót erőltetnénk.

És mi a helyzet azokkal a gyanús kis üzletekkel, melyek ellepték a belvárost?

– Az urbanisztika nem helyettesítheti a koherens helyi gazdaságpolitikát. Ennek hiánya miatt jelenik meg a belvárosban a sok 39 ezer lejes bolt, bankfiók, second-hand és fast-food. Mert gyakorlatilag ez most a belváros, és nemcsak itt, hanem máshol is. Ez a szegénység jele, de ez biztosan elmúlik, ahogy a belvárost fejleszteni kezdik. Minden lefestett homlokzat megemeli a helyiségek bérét, és a piac magától működésbe lép. Persze, ezt az önkormányzat serkentheti.

A forgalom kitiltása a belvárosból milyen hatással lesz erre a folyamatra?

– Az önkormányzat kérése az volt, hogy ne számoljunk hosszú és időigényes infrastrukturális beruházásokkal, hanem a jelenleg létező úthálózatot használjuk úgy, hogy a forgalom zökkenőmentesebbé tételével akár egy éven belül látható javulás legyen. Ekkor merült fel a forgalom kiiktatásának lehetősége Kolozsvár főterének egy részéről. Ez elméletileg lehetséges – bár eddig senki nem próbálta. Veszélyt jelent az autósok fegyelmetlensége: nem értik, hogy nem lehet éppen mindenhol autóval menni. Egyébként zöldhullám is lesz Kolozsváron; Kelet-Nyugat irányban összehangoljuk a stoplámpákat a Mărăști-tértől a Monostorig.

A mindenütt kirakott reklámok is nagyon zavaróak...

– Ki kell dolgozni egy politikát a városközpontra, amely előírja, milyen anyagokat lehet felhasználni építkezéseken, hol lehet reklámozni, satöbbi. Erre egy jó példa – bár nem egyedüli – Nagyszeben. Itt eléggé komoly lépések történtek a történelmi központ érdekében. Például előírás, hogy a történelmi központban levő üzletek nem tehetnek ki reklámot a házak falára. Mindez elért a lakosság tudatába is, és most már ők sem közömbösek. Kolozsváron is történtek ezirányban lépések: például már betiltották a bannereket. Ugyanakkor eltűntek a reklámok a diákművelődési ház oldaláról. Azonban a város iszonyúan sok időt vesztett, hogy 15 évig nem történt itt semmi.

Mikorra készül el a Főter? És hogyan finanszírozzák majd?

– A Planwerk megnyerte a belváros rendezési tervére kiírt pályázatot; azt tudjuk, hogy a tervek mikorra készülnek el, de valószínűleg a polgármesteri hivatal tudja megválaszolni, hogy mikorra várható a megvalósítás. Legjobb esetben idén elkezdnek dolgozni, a munkálatok egész jövő évben folynak majd. Becsléseink szerint mindez 5-6 millió euróba kerül majd, de ez csak becslés, a végső költségek attól függenek, hogy milyen technikai nehézségeink lesznek a gyakorlati megvalósítás során. A finanszírozást helyi költségvetésből, illetve kölcsönökből állják majd.

Mi Kolozsvár legnagyobb problémája?

Kezdetben mi belvároson kívüli területeket vettünk szemügyre: úgy gondoltuk, hogy a belváros problémáit – a forgalmat, a központi irodahelyiségek hiányát – a külvárosok okozzák. Minden a belvárosba összpontosul, mert sehova nem lehet menni. A város legnagyobb problémája a tervezés hiánya, illetve az, hogy még mindig jóváhagyják a kisléptékű fejlesztéseket. Ez károszt eredményez. A problémák másik fő forrása a lakáshiány. Személyes véleményem szerint teljesen mesterségesen fenntartott árak működnek a kolozsvári ingatlanpiacon, melyek semmilyen kapcsolatban nem állnak a valósággal.

Az új negyedek rendben vannak urbanisztikai szempontból?

– Nehéz általánosítani. Általában azok a fejlesztések, amelyek előzetes koordináció és tervezés nélkül, kisléptékben történtek, nem adnak okot örömmre. Nagy új negyedek ugyanakkor még nem jelentek meg, nincsenek ilyen irányú tervek.

Helyre lehet hozni ezeket a hibákat?

Nem tudom, amit megépítettek, az marad. Lesz a városban néhány kellemetlen hely. További probléma, hogy a város úgy „robbant” szét, hogy azelőtt nem használta ki az összes, rendelkezésre álló területet, így a város sűrűsége is kívánnivalókat hagy maga után. Ugyanakkor az ipari területek kezdenek újból vonzóvá lenni, egyes csarnokokat lebontanak – ezeket újra lehet gondolni. Fejlesztési potenciált jelentenek még a gyengébb minőségű, kis házakkal beépített területek a város valamikori szélein. Elégé nagy a nyomás ezeknek a lebontására, irodaépületeket építenének helyükre. Azonban Kolozsváron egyelőre nincsenek kilátások egy üzleti negyed kialakulására valahol a belvárostól távolabb.

Hogyan fog Kolozsvár kinézni 20 év múlva?

20 év sok idő. A város annyira gyorsan és annyi irányba fejlődik, hogy beláthatatlan, mi lesz ennyi idő múlva. A reális tervezési időtartam 4 év, ez megfelel egy-egy önkormányzati ciklusnak.

Négy év?

– A lakosság nőni fog. 2-3 ezer lakás épül majd a következő években – sok függ az egyetemektől, hogy meddig nő a diákok száma. Még nem dőlt el, hogy Kolozsvárnak mint városnak mi lesz a profilja, ettől is sok minden függ. Az autópálya mindenképp pozitív változást, fejlődést hoz.

További terveitek?

– Készülünk a városrendezési tervek új generációjára, mert egyre közelebb az a pillanat, amikor a városok ezt kicserélik. Több ok miatt: a jelenlegi tervek már nem felelnek meg a valóságnak, vagy nem kínálnak megfelelő megoldásokat, vagy egyszerűen csak rosszul lettek megcsinálva. Egy városrendezési terv mindenképp szükséges álláspontunk szerint, de sok helyzetben nem segít. Ugyanis egy ilyen terv kidolgozása két évbe telik, ezalatt az idő alatt pedig annyi minden történik, hogy mire elkészül, már idejétmúlt. Így mi gyorsabb és olcsóbb előtanulmányokat készítünk, melyek azonban már elég részletes képet adnak a város egészéről.

Az önkormányzatok nagy gondja a problémákra való reagálás. Folyton az események mögött kullognak ahelyett, hogy ők szabnák meg a történések irányát. Ha nincs átfogó városrendezési terv, akkor lehet, hogy nem is tűnik rossz ötletnek mondjuk a zöldövezetben levő városi strand helyére irodaházat építeni. A közhiedelemmel ellentétben nem is a korrupció vagy a rosszakarat a döntő ilyen esetekben: a döntéshozóknak egyszerűen nem voltak megfelelő ismereteik a városról mint egészről a döntések meghozatalakor.

2009 május 25

SZ **A** **DESZKÁK** **MÖGÖTT** **Kerekasztal-beszélgetés** **Kolozsvár** **főterének átalakításáról**

Mitől félnek a magyarok, és mi a valódi veszély? Építész-, politikus- néprajzos-, szociológus-szemmel egy váratlan vitáról.

Kolozsvár főterének rendezése kapcsán szervezett kerekasztal-beszélgetést csütörtökön a *BBTE Szociológia Tanszéke* és a *Város Tanulmányok Munkacsoport*. A beszélgetés apropóját az adta, hogy a közelmúltban a helyi sajtóban több, a munkálatokat kritizáló véleményanyag jelent meg, politikusok, az egyház valamint műemlékesek is állást foglaltak és informálisan a kolozsvári magyar diákszervezetek is jelezték, hogy tiltakozó megmozdulásokat szerveznek majd. Mindez annak ellenére, hogy a főtér rendezésére vonatkozó tervek 2-3 évvel ezelőtt közvitára voltak bocsátva, és akkor senki nem kifogásolta az önkormányzat által meghirdetett ötletterv nyertesének, a Planwerknek a terveit.

A beszélgetés kezdetén Ványolós Endre, a Planwerk műépítésze vázolta az elképzeléseket: elmondta, az egész úgy kezdődött, hogy 2005-2006 folyamán az önkormányzat egy ötletpályázatot hirdetett Kolozsvár főterének a rendezésére. Ez akkoriban premiernek számított az országban, hiszen a pályázatot nyilvánosan meghirdették, azon más városokból származó cégek is indulhattak, a pályamunkákat pedig egy nívós szakmai zsűri bírálta el. Ezt a pályázatot nyerte meg a Planwerk. Az ötlettől a megvalósításig azonban hosszú az út, és bár a tervezés a legelején kizárólag szakmai szempontok szerint történt, a projekt későbbi stádiumaiban több más szempont is érvényesült: itt már **politikai alkukra is sor került**, és az építész szerint a kivitelezés sem lesz zökkenőmentes, mivel az önkormányzat nem rendelkezik egy ilyen terv adminisztrációjához megfelelő szakemberekkel. Ványolós példaképp jelezte, hogy a Deák Ferenc utcai átalakítás megvalósítását ők maguk is felemásnak tartják. A főtér átalakítása azért is érzékeny pont, mert ehhez a térhez szinte minden társadalmi kategória kötődik valamilyen szinten. Épp ezért a politikai szféra is igen óvatosan kezelte az ügyet. A tervezéskor elsődleges szándék az volt, hogy a teret vissza kell adni az embereknek, a gyalogosforgalomnak. Arra számítottak, hogy az átalakított főtér egy város-szintű térrendszer központi eleme lesz majd. Már a kezdetekkor világos volt, hogy az autóforgalmat meg kell tűrni: a főtér a városbeli kelet-nyugati irányú forgalom egyik fő tengelye, és terelőút híján nem lehet az autókat teljesen kitiltani a főtérről.

Ami a térkialakítást illeti, kortárs nyelvezetre törekedtek – arra, hogy a frissen épített elemeket világosan meg lehessen különböztetni a műemlékektől. Az egyik, politikai jellegű kompromisszum a római-kori leletek láthatóvá tétele volt: úgy a bukaresti archeológusok, mind a tervezők úgy tartották, a leletek nem annyira értékesek hogy azokat közszemlére tegyék, azonban helyi szinten ellenállásba ütköztek.

Így született a “doboz”, melyről Ványolós megjegyezte, jó alapot adhat profi utcai bútorok tervezésére. Csoma Botond RMDSZ-es városi tanácsos szerint csúsztatást rejt az az állítás, miszerint a helyi tanács nem szavazta meg a tervet. Ugyanis a törvény szerint csak akkor kerül a helyi tanács elé egy ilyen terv, ha meg szándékoznak változtatni a tér urbanisztikai rendeltetését – például beépítenék. A tanács pusztán a projekt anyagi fedezetét szavazta meg, arról, hogy melyik ötletterv valósulhat meg, a korábban már említett szakmai zsűri határozott. Magáról a tervről plénumban sosem volt vita, mondta a tanácsos. A politikus emlékeztetett arra, hogy bár a Planwerk elképzelése nyilvánosságra volt hozva, a közvita elmaradt. A felháborodás akkor vette kezdetét, amikor elkezdődtek a munkálatok. Csoma szerint ez annak tulajdonítható, hogy sokakban élnek a funari korszakból fennmaradt reflexek, hogy a főtér átalakítása valamilyen formában a magyar közösség ellen irányul. Ugyanakkor érzékelhető bizonyos ódzkodás is amiatt, hogy a városvezetés majd milyen jellegű rendezvényeket szándékozik szervezni itt. Csoma elmondta még, hamarosan kezdődhetnek a Mátyás-szoborcsoport felújításának munkálatai: jövő héten kiírják a kivitelezésre szóló tendert és hamarosan döntés is lesz, így remélhetőleg őszig be is fejeződnek a munkálatok.

Pásztor Gyöngyi szociológus, városkutató arról beszélt, hogy a főterek rendszerint tükrözik az adott kor gazdasági, társadalmi berendezkedését: **minden társadalom térbe önti önmagát** – fogalmazott – hozzátéve, hogy ez a váltás egyben társadalmi berendezkedésváltást is jelez. A régi tér a modernitással, a nemzetállam-építéssel volt szorosan összekapcsolódva. A modernitás mindig fegyelmező, ellenőrző tereket hozott létre, melyek az állam nagyságát szimbolizálják, és melyeket csodálni kell. Az új, posztmodern főterek tervezői átadnák a teret az embereknek: ne csak csodálják, hanem használják, élvezzék is azt. A társadalom folyamatos változása például úgy jelenik meg a tereken, hogy az örökkévalóságnak szánt, masszív szobrok helyét átveszik a könnyen átalakítható fény- és vízjátékok. A szociológus szerint a főtér átalakítása nem más, mint annak kinyilvánítása, hogy a romániai társadalom csatlakozik a posztmodernitáshoz.

Szabó Árpád Töhötöm néprajzkutató elmondta, amiatt van a városiak parkosítási kényszere, mivel úgy érzik, a városok kiszakadtak a természetből. Pár négyzetméter gyep persze nem old meg semmit, ugyanakkor pedig az sem világos, hogy amikor a természetben járunk, akkor nem-e a természetnek egy kulturálisan kanonizált formáját fogyasztjuk: lehet hogy senki nem járna a Tordai-hasadékba kirándulni, ha ezt a helyet nem turistalátványosságként tartanák számon. A főtér átalakítása azt célozza, hogy a városi ökológiai környezetet fogyaszthatóvá tegyék a turisták számára.

Péter László szociológus a főtér-átrendezés sajtóviesszhangját ismertette: az “ügy” április végén kezdődött, egy riporttal a Szabadságban. Majd körbeszékázzák a főteret – ez konspiratív, gyanús valami, így a kolozsvári helyi napilap rámozdul. Bár a főtérből csak egyszer lesz címlapsztori, a vélemény-rovatban összesen 7 írás születik a témában, illetve a kolozsvári blogok is élénken foglalkoznak a kérdéssel, “merénylet”, “pusztítás”, “búcsú a főtértől” terminusokkal írva le a munkálatokat, egyszersmind azt sugallva, hogy minden ami szép volt, most megszűnik. A lap ugyanakkor közölt egy egy Gutmann Szabolcs-interjút is (Szeben főépítésze, a kolozsvári elbíráló-bizottság egy tagja – szerk. megj.), melyben a szakember kifejti milyen elgondolások vezették a tervezőket. Az interjúnak mondhatni semmilyen hatása nem volt, a vita a korábbi mederben folyik tovább. Ehhez képest a román sajtó **funkcionalista, deetnicizált logika mentén kezeli a dolgot**, itt az a téma hogy mennyibe kerül, volt-e panama vagy sem. A résztvevők további szempontként megemlítették, hogy mindennek könnyen elejét lehetett volna venni, amennyiben a polgármesteri hivatal – és nem utolsósorban az RMDSZ – kommunikálta volna a város polgárai fele, pontosan mi fog történni a térrel; ilyen szempontból a deszkapalánkokra kifüggesztett látványterv édeskevés. Egy felszólaló pedig arról beszélt, hogy valóban történik egyfajta kirekesztés, azonban ez nem etnikai jellegű: a főtér környéki kocsmák annyira drágák, hogy azt csak a külföldi turisták, illetve a hazai felső-középosztály tudja megfizetni. A belváros egyfajta dszentrifikáción megy keresztül, ahonnan az árképzés miatt a középosztályt, illetve **az alacsonyabb osztályok ki vannak zárva**.

Ványolós Endre szerint ez a tendencia valóban érzékelhető, azonban csak időleges lesz: amennyiben létrejön a kolozsvári terek hálózata, akkor a kínálat bővülésével visszaáll a “normális” állapot – hiszen egy egész belvárost nem lehet megtölteni turistákkal, illetve felső-középosztálybeliekkel.

Ami a fák és bokrok kivágását illeti, Pásztor Gyöngyi figyelmeztetett, hogy a főtéren levő fák nem természetes tájelemek: azért vannak ott, mert valaki oda telepítette őket. Ha pedig egy ilyen fa az építendő út nyomvonalán van, akkor nem az a megoldás, hogy az úttal kikerüljön a fát, hanem az, hogy a fát kivágják.

Péter László ehhez annyit tett hozzá, hogy ő sosem hallott arról, hogy valamely civil szervezet faültetési akciót szervezett volna; csupán akkor van tiltakozás, amikor kivágnak néhány fát. A planwerkes építész hozzátette még, a tervükben valóban több fa szerepel, mint amennyit a rendezés során kivágnak.

2009 november 2

S. Z. **SÍPPAL, DOBBAL** Nincs magyar vonatkozása a kolozsvári Főtér szerdai avatójának

Az avatóról szóló plakáton egyetlen szó sem utal arra, hogy a Főtérnek bármi köze lenne a magyarsághoz. Az RMDSZ szerint ez nem az "igazi" avató.

November 4-én, szerdán 18 órától tartják a megújult kolozsvári Főtér avatóját. Az erről szóló plakátok a hétvégén jelentek meg, többek között Grigorescu negyedbeli lépcsőházak ajtajain. "Piața Unirii. Trecut, prezent, viitor" feliratú, kizárólag román nyelvű plakáton régi Főtér-fotók, illetve a Planwerk által tervezett új Főtér látványterve látható. A plakátról ugyanakkor feltűnően hiányzik bármilyen utalás arra, hogy a Főtérnek köze lenne a kolozsvári magyarsághoz. Az avatón a *Gheorghe Dima Zeneakadémia* több szimfonikus együttese is fellép majd, a fő attrakció a *Pasărea Colibri* folk-rock együttes. Az előadók közül a *Flauto Dolce* kvartett tekinthető magyar vonatkozásúnak, mivel tagja Majó Zoltán, Szabó Mária és Tóth Ágnes.

Az RMDSZ-nek semmi köze

Az ügyvel kapcsolatban László Attila alpolgármester úgy nyilatkozott, a rendezvényt az Orange telefonszolgáltató szervezi, az RMDSZ-nek pedig semmi köze nincsen sem a plakáthoz, sem pedig az avató programjához. Az alpolgármester kitérő választ adott arra a kérdésünkre, hogy tervez-e a városi RMDSZ bármilyen akciót, mely árnyalná a plakát és a rendezvény által sugallt képet. László elmondta, tárgyaltan a román fellépők miatti kifogásunk, ugyanis a szimfonikus zenekarok tagjai közt vannak magyarok is. Az alpolgármester szerint a Főtér "igazi" avatójára a Mátyás-szoborcsoport elkészültekor kerül majd sor, és az a rendezvény teljesen más lesz, mint a szerdai.

Csoma Botond városi tanácsos úgy nyilatkozott, küldtek neki egy SMS-t arról, hogy november 4-én fogják tartani a Főtér avatóját, azonban a programról őt tanácsosként nem tájékoztatták. Csoma szerint minden valószínűség szerint Sorin Apostu kolozsvári polgármester döntött a programról, mely illeszkedik a korábbi, kolozsvári magyarságot teljességgel ignoráló trendbe, és amelynek a műemlék-feliratok ügye képezte egyik tipikus momentumát. Csoma kilátásba helyezte, hogy a kolozsvári RMDSZ-frakció tiltakozni fog a program ellen, ugyanakkor bevallotta, a frakcióban egyelőre ez még nem volt vitatéma.

Gergely Balázs: szimbolikus térfoglalás zajlik

A Főtér átalakítása a "visszaadni a Főteret az embereknek" jelszóval zajlott, azonban a hétvégén megjelent plakátról, illetve programból az derül ki, hogy az átrendezés valójában a román többség szimbolikus térfoglalásáról szól – kommentált megkeresésünkre Gergely Balázs, az EMNT kolozsvári szervezetének elnöke, aki egyébként szintén tőlünk értesült a plakátról és a rendezvényről. Gergely szerint a szerdai rendezvény valójában a PD-L kampányrendezvénye. A kolozsvári EMNT-elnök megjegyezte, hogy a plakátról az jön át számára, hogy az Emil Boc-Sorin Apostu-páros sikeresen elérte azt, amit Gheorghe Funarnak nem sikerült: a város sokszínűségét és magyar jellegét hangsúlyozó tér átalakítását.

2009. november 5.

Sípos Zoltán **HAGYOMÁNYOSAN MULTIKULTI** Az ott gyülekezők nem kolozsváriak – így Apostu. És mi volt utána? Kolozsvár főterén beköszöntött a normalitás – mondta a polgármester, miközben a tér másik oldalán több mint száz magyar tiltakozott. [fotóriport]

2009. november 11.

S. Z. **NAPIRENDEN KÍVÜL** Csoma Botond: Apostu megsértette a kolozsvári

magyarságot! □ □ Az RMDSZ-es tanácsos a tegnapi tanácsülésen szólalt fel. A polgármester megígérte, hogy ha a magyarok konkrét javaslatokkal jönnek, hajlandó megfontolni azokat.

Kolozsvár főterének a felavatásával kapcsolatban szólalt fel a tegnapi tanácsülésen Csoma Botond városi tanácsos. Elmondta, valójában nem azt sérelmezi, hogy Sorin Apostu polgármester nem hívta őket meg, hiszen az ilyenkor szokásos hivatalos meghívókat megkapták az RMDSZ-es tanácsosok. A tanácsos elmagyarázta, a polgármester által szervezett avatóünnepséggel az a baj, hogy a Főtér fontos része a kolozsvári magyarok kollektív emlékezetének, ezért a programnak magyar vonatkozású része is kellett volna legyen. Sorin Apostu nemcsak ezzel sértette meg a kolozsvári magyarságot, hanem azzal a kijelentésével is, miszerint a Főtéren tüntetők valójában nem is kolozsváriak. Csoma figyelmeztette a polgármestert, hogy a városvezetés által oly nagy előszeretettel hangoztatott **multikulturalizmus pusztán egy üres frázis**, hogyha a Főtér avatóünnepségének nincs magyar vonatkozása, és a program összeállításakor eszébe sem jut senkinek a magyarokkal konzultálni.

Gheorghe Funar polgármester bukása után a kolozsvári magyarság azt hitte, egy korszak lezárult. Azonban mióta a magyarok segítségével polgármesterré lett választva, egyetlen gesztust sem tett a kolozsvári magyarság felé, épp ellenkezőleg, többször is megsértette őket – így a tanácsos, emlékeztetve Apostut a korábbi, turisztikai jelzőtáblákkal kapcsolatos kijelentésére. Csoma szerint jó ötlet lenne, ha a város buszmegállóiban a téli ünnepek alatt a román karácsonyi énekek mellett magyar énekeket is játszanának.

A polgármester válaszképp elmondta, amennyiben a magyar tanácsosok konkrét javaslatokkal jönnek, akkor hajlandó azok gyakorlatba ültetését megfontolni – ez azonban eddig nem történt meg. Az RMDSZ-es tanácsosok részéről eddig semmilyen felvetés nem érkezett. Apostu szerint a Főtér avatóján fellépők között magyarok is koncerteztek, továbbá **nem érti mit is kifogásol a kolozsvári magyarság**: néhány éve még egy széthullófélben levő Mátyás-szobor, zászló-árbocok és gödrök voltak a Főtéren, mára ezt sikerült nagyrészt rendbe hozni. A tanácsulást vezető László Attila megyei RMDSZ-elnök annyit fűzött hozzá a Csoma Botond által elmondottakhoz, hogy mind a magyar, mind a román lakosság részéről sok olyan jelzés érkezett, hogy több zöldövezetet szeretnének látni a téren. Éppen ezért ilyen irányban is tenni kellene valamit.

2009. november 18.

Dunai László □ **ILYEN VOLT, ILYEN LETT** □ Nem látja a tüntetéstől a teret □ □
Előszedtünk pár régi transindexes fotót a kolozsvári főterről, és összehasonlítottuk a mai kinézettel. Gödör nincs, de állvány a szobron van. Fotóriport a Foter atalakitásának eredményereol

2010. szeptember 3.

K. M., S. Z. □ **NONSZENSZ SZIGET** □ Kolozsvár: csupán halasztják a Főtér gyalogosövezetté alakítását □. Az épülő parkoló láttán sokan rosszat sejtettek, pedig csak újabb időhúzásról van szó. A tervezők szerint parkolókból sosem lesz elég.

Nem mond le a *Kolozsvári Polgármesteri Hivatal* a gyalogosövezet kialakításáról a város Főterének nyugati és keleti oldalán – tájékoztatta a *Transindexet* Oana Buzatu, az intézmény szóvivője, cáfolva azokat a sajtóértesítéseket, amelyek szerint a Planwerk tervezőcég terveit nem valósítja meg az önkormányzat. Néhány hete ugyanis intenzíven folynak egy nagyméretű parkoló kialakításának munkálatai a Főtér északi, a magyar konzulátussal szembeni oldalán, ez pedig nem egyezik meg azzal a tervvel, amelyet a Planwerk mintegy öt évvel ezelőtt elkészített. Ezekben a rendezési tervekben ugyan szerepel egy parkoló

kialakítása, azonban kisebbre képzelték azt el a tervezői.

Parkológondot kell megoldani

Buzatu elmondta, nincs szó arról, hogy a terv megvalósítása abbamaradt: azért kellett ennek kivitelezését elodázni, mert nem épül meg a Bocskai, illetve a Széchenyi téren az a két parkoló, amely megoldotta volna a belváros parkolási gondjait. A parkolók megépítésével megbízott cégek pénzhány miatt lemondtak a beruházásról, így az önkormányzatnak ismét ki kell írnia a versenytárgyalást.

A Planwerk Főtér átalakítására vonatkozó terve egyébként több megvalósítási fázisból áll: az első a Deák Ferenc utca átalakítása, itt a munkálatok tavaly már befejeződtek. A Főtéren folyó munkálatok a második munkafázis keretén belül zajlottak, tavaly a Mátyás-szoborcsoport környékén kívül a tér nagy részét macskakövekkel rakták ki, de a kövezést befejezni csak a Fadrusz-alkotás restaurálását követően lehet. A szóvivő elmondta, a többi munkafázis elkezdése előtt meg kell épülniük a parkolóházaknak, és alternatív útvonalakat kell kigondolni a tér keleti és nyugati oldalán közlekedő autók számára.

De mi a véleményük minderről az alkotóknak? Michael Buck és Eugen Pănescu építészek, a Planwerk-féle Főtér-felújítás tervezői válaszoltak kérdéseinkre.

Fennáll annak a veszélye, hogy a Főtér legalábbis néhány évig úgy maradjon, ahogyan jelenleg látjuk. Hogyan látjátok, a tervekhez képest hogyan módosulnak a tér funkciói ebben a formában?

Annak a veszélye, hogy a tér a jelenlegi állapotában maradjon, régóta fennáll. Jelenleg a tér alig egynegyede néz ki úgy, ahogy a tervek szerint ki kellene nézzen. Mivel a tervet nem valósították meg, a már elkészült rész egyfajta szigetet képez, nincsen kapcsolatban a környékbeli közterekkel. Erre a tér és a szélei között tapasztalható szintkülönbség is ráerősít. Mivel a szélek nincsenek kialakítva, ez a rész nagyobb rendezvények megszervezésére sem használható megfelelően. Kicsit olyan ez, mintha berendeznénk a lakás egyik szobáját, miközben a lakás többi része, például a konyha vagy a fürdőszoba meg sincs építve. Jó az hogy itt azért már lehet rendezvényeket tartani, de a városnak hiányzik a főtere. A tér egységét csak akkor fogja visszakapni, ha a tervek szerint elkészülnek a szélek is. Bizonyos körülmények között, időlegesen, korlátozottan az is elképzelhető hogy a forgalom számára nyitott legyen a tér, azonban egy új felületen, a tervek szerint betartva a szinteket és az anyagokat.

A Főtér a környező házak közötti teljes felület, nem csak a Szent Mihály templom körüli rész, ahogyan az a közbeszédben megjelenik. Az építkezés szakaszai nem adnak funkcionális teret, melyet rendeltetésszerűen lehet használni, tehát a munkálatok befejezéséig a tér konfliktusokkal terhes. A jelenlegi helyzet egy rövid távú kompromisszum eredménye: a munkálatok a rendelkezésre álló költségvetési források függvényében lettek eltervezve, illetve az volt az elgondolás, hogy ne legyen felforgatva az egész tér egy időben.

Jelenleg egy nagy körforgalmat láthatunk a téren, melynek kialakítása megkérdőjelezhető, hiszen hiányzik a terv többi része, mely egy koherens urbanus környezetet teremthetne. A többi sétálóövezettel való kapcsolat sem lett megoldva, továbbá hiányoznak azok az elemek, melyek kényelmesebbé, vonzóbbá tehetnék a teret: a fák, padok, teraszok, az információs pavilon, a busz- és taximegálló. Ezen elemek hiánya miatt sokan kritizálták a tervet, pedig egyszerűen csak arról van szó, hogy az átalakítás nem lett befejezve, és ezt nem kommunikálták megfelelőképpen.

A polgármesteri hivatal érve az, hogy a központban parkolóhelyekre van szükség. Erről mi a véleményetek?

– Egyetlen városnak sem lehet elegendő parkolóhelye a belvárosban. Nem vitás, Kolozsváron

is nagy szükség van parkolóhelyekre. A fontos, megválaszolható kérdés a város történelmi központjával kapcsolatban az, hogy mi legyen a szerepe? Egy nagy parkolót szeretnénk itt létesíteni, vagy pedig egy olyan helyet, mely minőségi időtöltést jelent a lakók számára? Nem lehet kizárólag az autók szempontjából vizsgálni ezt a kérdést. Az autók a városi társadalom részét képezik, de a köztér mindenkié. Reméljük hogy a történelmi városközpont széleinél létrehozandó parkolóházak ötletét nem vetették el véglegesen, és hogy a városközpont hamarosan egy, gyalogosok számára vonzó helyé válik, úgy a nagyobb tereken, mind a parkoló autóktól megszabadított kis utcákban.

A közvélemény a Főter átalakítását egyértelműen a Planwerkhez köti. Mit lehet tenni akkor, amikor a megvalósítás nem tartja tiszteletben az eredeti terveket?

A városvezetés által elkészített pályázati kiírás mindenki számára azonos volt, az egyedüli megkötést az északi és déli, autóforgalom számára fenntartott szakaszok jelentették. A pályázatot megnyertük, nevünk összefonódik a tér átalakításával, és erre büszkék vagyunk. Bár négy évig dolgoztunk ezen a projekten, itt nem az építész-iroda a fontos, hanem a 400 ezres város főtere, mely nincs befejezve. Mi továbbra is bátorítjuk a polgármesteri hivatalt, hogy folytassa a tervek megvalósítását.

Bakk-Dávid Tímea □ **A BABAKOCSI 2009. november 27. VISSZAVÁG** □ Komoly és elszállt ötlettervek Kolozsvár átalakításáról. Zavarnak a használhatatlan bicikliutak, járdán parkoló autók, szemet szűrnak a kommunizmusbeli betonrelikviák, a zöldövezet hiánya? Keresd a ±K-vár központot!

A vártnál sokkal többen voltak kíváncsiak a Coop K-vár kezdeményezés *Párhuzam* című kiállítására, amelyet szerda este nyitottak meg Kolozsváron, a **±K-vár** nevű ideiglenes városikultúra-központban. A kiállításon műépítészek, művészek, fotósok valós és utópisztikus műépítészeti és városfejlesztési tervei láthatóak. A Coop K-vár című kezdeményezést 2009 tavaszán indította el az Area3 egyesület. Célja a közvélemény stimulálása a várossal kapcsolatos gondolatok, ötletek, lehetséges forgatókönyvek bemutatása révén. A program a Romániai Műépítészek Egyesületének a műépítészeti bélyegdíjből kiszabott támogatását élvezzi, és része a Városfigyelő című kezdeményezésnek. "A Coop K-vár Párhuzam című programunk **szabadon kiválasztott és kitalált terveket talál** a város lakossága elé, amelyek egyaránt tárgyalnak problémás helyzeteket vagy átfogó problémákat, a kordátlan művészi vagy szakmai szabadság jegyében" – írják a szervezők. A főként diákokból, fiatal értelmiségiekből álló közönség a belvárosi kiállítótér helyiségeiben tolongott, és megpróbált minél több kiállított munkát megnézni. Volt, amelyik előtt percekig is ott álldogált egy-egy néző, várva, amíg leesik a tantusz, vagy amíg végigolvasta a magyarázó szöveget.

A városfejlesztési információs, kiállító- és közvélemény-figyelő központ a Deák Ferenc u. (Eroilor) 16. szám alatt három hétig, december 13-i bezárásáig működik. Voltaképpen az állami/önkormányzati közigazgatás szerepét vállalja fel azért, hogy a városrendezéssel kapcsolatos tájékoztatást nyújt az érdeklődőknek, illetve lakossági véleményt gyűjt és tolmácsol a döntéshozók felé – mondták el a szervezők szerdai sajtótájékoztatójukon. A városban zajló ingatlanbefektetések, építkezések, felújítások, illetve a városkép zavaró tényezői – használhatatlan bicikliutak, járdán parkoló autók, szemet szűrő kommunizmusbeli betonrelikviák, zöldövezet és padok hiánya – közvetlenül érintik a kolozsváriakat, ám mindeddig nem igazán nyílt lehetőségük arra, hogy beleszóljanak vagy véleményét nyilvánítsanak.

Ez most egy vitatér, egy agora lesz, ahol a lakosok plusz vagy mínusz pontokat adhatnak a városkép bizonyos elemeinek, ily módon jelezve, mennyire értenek egyet bizonyos létező kezdeményezésekkel, vagy hogy változtatnának-e vagy sem a jelenlegi állapotban. A városlakók, ha nem konzultálnak velük, általában visszakézből elleneznek mindenféle

változást, ám ha kikérik a véleményüket, és a városrendezés kérdéseire hozzászólhatnak mint egy fontosnak elismert tényező, akkor konszenzus alakulhat ki – ecsetelték a kezdeményezés előnyét a szervezők.

A kiállított projektek közt van, amely a Szappanváros nevű városrésznek kulturális klaszterre alakítását célozza; mások a régi, használaton kívül helyezett kazánházaknak adnának új színt és közeget. De vannak teljesen elszállt “projektek” is: Tóth Szabolcs, azaz TSZ például fekete-tengeri panorámát és divatbemutatót képzelt Kolozsvár belvárosába. **Gozner Gertrud** kiállított fotóiban például a város “újrandelésének” potenciálját látják a szervezők. Úgy gondolják, a poros, szürke hétköznapi felül lehet emelkedni, ha a városi környezetet nem könnyeljük el mint belakhatatlan, idegen háttérdiszketet, hanem potenciált látunk benne, és mi magunk is beleszólunk alakításába.

A részvételre ösztönzés, provokálás, kizökkentés a célja az egész rendezvénysorozatnak egyébként, amelynek a kiállítás csupán az egyik állomása. Három kezdeményezés foglalkozik jelenleg a várossal, közös céllal: a **Madeincludj** keretében nyilvános adatbázis kialakításán dolgoznak, amely a város fejlődését követné; a **Coopcludj** (Coop K-vár) az alternatívákat mutatja föl, ide illeszkedik a szerdán megnyitott, ötletterveket bemutató kiállítás is; illetve a **Concertarecludj**, amely a visszacsatolást stimulálja, és a városban végbemenő fejlesztésekről közösségi egyeztetést sürget.

“A rendezvénysorozat célja, hogy az emberek ne csak a fociról meg a politikáról beszélgessenek, hanem végre a várossal is – és ébredjenek rá, hogy erről is lehet érdekesen, szenvedélyesen, sőt viccesen beszélni” – mondta el a *Transindex*nek a kiállítás projektfelelőse, Pásztor István. Nyugaton, ahol a lakosságot rendszeresen informálják városrendezési kérdésekről, ezek a központok természetesen állandóan működnek, hasonló eszközöket bevetve, mint most a ±K-vár. “Ez viszont nálunk most ideiglenes, most ennyit lehetett: kipróbáljuk a receptet. Hátha megtetszik az embereknek, és kéri majd, hogy legyen egy ilyen” – tette hozzá.

A város főépítészt több rendezvényükre is meghívták, tehát a döntéshozókra is nyomást gyakorolnak olyan értelemben, hogy azok tudnak a kezdeményezésről, egyikük-másikuk támogat is egyes projekteket, ötleteket. “A hosszú távú hatás viszont az lesz, hogy **elültetjük a gondolatmagot az emberek fejében**, akik ezentúl keresni fogják a politikai diskurzusokban azokat a hívószavakat, amelyeket itt hallanak” – összegzett a projektfelelős.

December 13-áig tehát a ±K-vár további rendezvényekre várja a kolozsváriakat. November 28-án középiskolásoknak szerveznek fotóversenyt, fotókiállítás nyílik, december 2-án műépítészek, a szakma és a sajtó vitaestje kerül sorra. November 29-éig a Fellegvár és a Grigorescu negyedben “lakossági interjúkat” szerveznek, amelyet december 3-án egy kísérleti nyilvános gyűlés koronáz meg a ±K-vár központban, a Deák Ferenc utcában. Ugyanaznap a műépítészhallgatók munkáiból nyílik kiállítás.

December 7-én konferencia is lesz a poszt-szocialista városkép-átalakulásról, 11-én négy megye, Kolozs, Szilágy, Fehér és Beszterce-Naszód építészei mutatják be az utóbbi egy év legfontosabb munkáit. A projektközpont december 13-án bezár, addig is várják az érdeklődőket a belvárosi kiállítóterben.

2011. március 8.

Fülöp Noémi □ **HARC A JÁRDÁÉRT** □ Coop K-vár: tizenöt dühös építész □. A tilosban parkoló autók voltak az építészeti workshop résztvevőinek fő célpontja – komoly és játékos javaslatok is születtek.

emlékezhetnek a kolozsváriak. Fiatal építészek vettek részt egy workshopon, ahol arra születtek javaslatok: mivel lehetne szebbé, otthonosabbá, funkcionálisabbá tenni Kolozsvárt.

A műhelymunka eredményeit kiállították, a közönség véleményét is kikérve a javaslatokról – az akció nagy sikerrel járt. A kezdeményezést idén folytatták, a közlekedést választva a workshop témájául, amelyen nyolc csapat, azaz tizenöt építész, diák vett részt. Az egy héttel ezelőtti műhelymunkára több, érintett civil szervezet képviselőit is meghívták. A Napoca Kerékpártúra Klub, az Életfa Családsegítő Egyesület és a Lamont Központ **saját szempontjaikat, panaszait mondták el a résztvevőknek. A kismamák és a biciklisek** korábban már szervezett formában is hangot adtak saját panaszainknak. Előbbieket a járdán, tilosban parkoló autók, utóbbiakat a bicikliutak hiánya zavarja a legjobban. A harmadik, kerekesszékes szemszöget a mozgássérültekkel foglalkozó Lamont Központ képviselte. Pásztor István szervező szerint a velük folytatott beszélgetés határozta meg a műhelymunka irányát.

A Szabók Bástyájában kiállított munkák őt igazolják: elsősorban a járdáról leszorított, forgalomból kiszorított gyalogos, illetve biciklis szemszöge jelenik meg a tervekben. Többen is agyaltak azon, hogyan lehetne a parkoló gépkocsikat távol tartani a járdától, más tervek pedig megvalósíthatatlan, de annál humorosabb ötleteket tartalmaznak. Az egyik résztvevő például a járda szélére állított emberalakokkal akadályozná meg, hogy az autósok elfoglalják a gyalogosok területét – a híres személyiségeket ábrázoló, életnagyságú figurákhoz egy-egy vicces beszólás is tartozik. Másnak az jutott eszébe: a magányos, babakocsis, kisgyereket vezető vagy kerekesszékes járókelő számára szükséges járdaszélesség jelzésével lehetne figyelmeztetni az autóvezetőket.

A gyakorlatibb javaslatok közé tartozik a föld alá süllyeszthető, egyéni kóddal működő, lopásbiztos biciklitárló is. Az ellenkező végletet ugyanakkor az úttest fölötti drótkötélpályán vagy a Szamoson, **csónakkal közlekedő figurákat ábrázoló rajzok** képviselik. De akadt olyan is, aki az attitűdváltásban látja a megoldást: azt sugallja a bicikliseknek vagy kismamáknak, hogy ugyanúgy az aszfalt királyai, mint autós társaik. A gépkocsivezetők szemszöge ritkábban jelenik meg – az őket képviselő, konkrét javaslatot megfogalmazó egyetlen terv a *park and ride* (azaz parkolj le, majd buszozz) megoldást javasolja. És nem hiányzik az autósokkal szembeni nyílt agresszió sem: akadt olyan résztvevő, aki autóevő masinát álmodott meg, egy másik pedig a rossz helyen parkoló autókra ragasztható lehúzókat tervezett.

HIREK, HIRADASOK

2009. november 4.

Máté András szerint a Főtér-átadás a megyei RMDSZ és a PD-L egyezség csúfos bukása.

A Foter tadása a kolozsvári multikulturalitás eszméjének vereségét jelzi Máté András szerint. A parlamenti képviselő szerkesztőségünkbe eljuttatott állásfoglalásában úgy vélekedik, bebizonyosodott, hogy "a Kolozs megyei RMDSZ egyezsége a Demokrata Liberális párttal csúfosan megbukott, immár végérvényesen felszínre került, hogy a magyar érdekeket semmilyen szinten nem képviseli ez a koalíció".

Máténak parlamenti tevékenységénél fogva nem állt módjában jelen lenni a rendezvényen, a tüntető magyar fiatalok kezdeményezésével azonban messzemenően egyetért. "Ugyanakkor elítélem azokat, akik hallgatásukkal továbbra is támogatják Sorin Apostu polgármester magyarellenes intézkedéseit" - tette hozzá. (*hírszerk.*)

2009. november 4.

Apostu a főtér-tüntetésről: az ott gyülekezők nem kolozsváriak!

Mindez egy választási kampány része – kommentálta Sorin Apostu kolozsvári polgármester a főtéri tiltakozást. A polgármester Florin Stamatian Kolozs megyei prefektussal együtt vágta el az avató szalagot délben 14 órakor.

Apostu arról beszélt, hogy vége a Főtérrel kapcsolatos cirkuszoknak, végre beköszöntött a normalitás: sikerült eltüntetni a Funar-korszakból maradt gödröket, a tér megújult, és a

Mátyás-szoborcsoportot is felújítják. A polgármester beszédében egyszer fordult elő a "multikulturális" kifejezés, a "magyar" viszont egyszer sem. Közben a tér másik felén több mint száz – zömében magyar – kolozsvári lakos gyülekezett csendesen, a város többnyelvűségére, a magyar jelenlétre figyelmeztető pannókkal.

A hivatalos avatóbeszéd után a sajtó megkérte a polgármestert, menjen át a tér másik oldalára és álljon szóba a tüntetőkkel, hiszen a magyarok is a város polgárai. Apostu erre így válaszolt: "az ott gyülekezők nem kolozsváriak, hanem szatmáriak". Arra a kérdésre, hogy a magyarokat miért nem hívták meg az avatóra, a polgármester kijelentette: iratokkal bizonyítani tudja, a polgármesteri hivatal magyar politikusokat és civil szervezeteket is meghívott az avatóünnepségre, majd távozott. *(tudósítónktól)*

2009. november 4.

A Kolozs megyei RMDSZ is tiltakozik Apostu ellen

Az RMDSZ Kolozs megyei szervezete a határozottan tiltakozik Sorin Apostu polgármester újabb, a kolozsvári magyarság múltját és jelenét semmibe vevő megnyilvánulása ellen: Kolozsvár közpénzén - így a kolozsvári magyar adófizetők pénzén is – felújított Főterének szerdai ünnepélyes átadására szervezett program összeállítása ellen, amelyből a városi tanács RMDSZ frakciójának teljes mellőzésével kiiktattak mindennemű multikulturális, illetve a Főtér magyar jellegére vonatkozó utalást - áll a megyei RMDSZ szerkesztőségünkbe eljuttatott közleményében.

Egy város, egy térség multikulturális jellegének az elismerése, a multikulturalitás európai gyakorlata, nem egymás alá vagy fölé rendelt-, hanem egyenrangú kultúrák ápolását, életetését jelenti, egymásra való kölcsönös odafigyelést és tiszteletet, melyek a XXI-ik században a békés együttélés kulcsait jelentik - emlékeztet a szervezet.

Kifejtik: a megyei RMDSZ felvállalta és továbbra is felvállalja "közös örökségünknek - Kolozsvár magyar történelmének - megőrzését és az elkövetkező időszak kezdeményezései, rendezvényei által, a felújított Főtér magyar hagyományának továbbéltetését tűzi ki célul". *(hírszerk.)*

2009. november 4.

Tiltakoznak ma délben a kolozsvári főtér avatóján

A tervek szerint Sorin Apostu polgármesternek és Emil Boc ügyvivő miniszterelnöknek **háttal fordítva fognak tiltakozni** ma 14 órakor, a felújított kolozsvári Fő tér avatóján azok a civilek, akiket zavar, hogy a városháza a magyarokat mellőzve avatja fel a teret.

Az Orange és a polgármesteri hivatal által szervezett programot hirdető plakátok egynyelvűek és **a kulturális programnak nincs magyar vonatkozása**. Ez ellen hívta tiltakozni a kolozsvári magyarokat több fiatal, többek közt Czika Tihamér és Gergely Balázs, akik blogokban, levelezőlistákon, fórumokon, sms-ben toboroztak résztvevőket a terveik szerint csendes megmozdulásra. *(hírszerk.)*

2009. november 3.

Kelemen Hunor: Apostu semmibe veszi a kolozsvári magyarságot

Felháborítónak és minősíthetetlennek tartja Kelemen Hunor, az RMDSZ államelnök-jelöltje a Kolozsvár felújított főterének holnapi ünnepélyes átadására szervezett program összeállítását, ugyanis abból hiányzik bármiféle multikulturális vonatkozás.

„Sorin Apostu polgármester ismételtelen bebizonyította, hogy csupán a saját és a PD-L érdekeit veszi figyelembe. Apostu semmibe veszi a kolozsvári magyar lakosságot, szellemi örökségét, azt a közösséget, amely sok száz év folyamán hozzájárult a Főtér kinézetének a kialakításához. Bebizonyította, hogy nem tudta megtanulni a kolozsvári szellemiséget, nem tanulta meg tisztelni a más kultúráját, értékeit. Nem veszi észre, hogy a városháza nem az ő

apanázsa. Így teljesen indokoltnak tartom a kolozsváriak bojkottra való felhívását” – mondta el a *Transindex*nek Kelemen Hunor arra utalva, hogy pár napja kering egy felhívás a polgármester díszbeszédének a kifütyülésére. (*hírszerk.*)

2009. november 17.

szerk. **TRANSINDEX AWARDS** Murok-díjat kap László Attila, amiért semmibe veszi választói akaratát

Kivi-díjasaink ezúttal a főtéri tiltakozó akció szervezői, akik megmutatták: homlokegyenest különböző véleménnyel is lehet együtt dolgozni.

Az utóbbi hetek közéleti eseményeit áttekintve két olyan gesztus, illetve akció merült fel, amiért a Transindex muratóriuma Murok-, illetve Kivi-díjat ítelt oda.

Murok-díj: László Attila kolozsvári alpolgármester, a Kolozs megyei RMDSZ elnöke

A hétfőn délelőtt spontán összeült muratórium egyhangúan, mindenféle dilemmázás nélkül megszavazott egy Murok-díjat László Attilának, az RMDSZ Kolozs megyei szervezete elnökének az utóbbi két hét politikai ámokfutásáért, melynek csúcspontját szombati gesztusa jelentette. László ugyanis idő előtt otthagyta az RMDSZ megyei küldöttgyűlését, hogy a demokrata párti drukkerok között ülve **részt vehessen a Traian Bănescu-Crin Antonescu élő vitán.**

A kolozsvári alpolgármester többször jól látszott a televíziós közvetítéseken, illetve fotókon, amint a PD-L táborban, Elena Udrea ügyvezető turisztikai miniszter mögött ült. A politikus azzal indokolta részvételét a vitán, hogy őt a szervező Babeş-Bolyai Tudományegyetem, illetve Emil Boc ügyvezető miniszterelnök hívta meg RMDSZ-elnöki és alpolgármesteri minőségében.

A demokraták sorai közé pedig saját bevallása szerint véletlenül került: a szervezők ültették jól látható helyre, miután ő a leghátsó sorban foglalt eredetileg helyet. László Attila védekezéséppen azt is elmondta, hogy a teremben nem voltak semleges résztvevők számára fenntartott helyek.

A Transindex muratóriuma nem tudja elfogadni László Attila kifogásait: nem hinnénk, hogy bárki kötelezhette a megyei RMDSZ-elnököt, hogy egy, az RMDSZ politikai ellenfelének számító párt sorai közt üljön végig egy kampányrendezvényt.

László részvétele a vitaesten annál is súlyosabb, mert a demokrata párti kolozsvári polgármester, Sorin Apostu a múltban többször tett barátságtalan gesztusokat a kolozsvári magyarság fele. A Főtér avatóünnepsége **két hete váltott ki tiltakozást**, miután a polgármesteri hivatal a program összeállításakor teljességgel figyelmen kívül hagyta azt, hogy a tér a magyarság kollektív kulturális tudatához tartozó, kiemelten fontos hely.

Említhetnénk még **a turisztikai feliratok ügyét is**, amikor a polgármester és pártja nem volt hajlandó gyakorlatba ültetni az általuk oly gyakran hangoztatott multikulturalizmust.

László Attila egyébként bakit bakira halmozott az utóbbi két hétben: **először arról próbált meggyőzni**, hogy a főtéri avatóünnepségben nincs semmi rossz, mivel itt igenis fellépnek magyarok. Másnap a *Szabadságnak* nyilatkozva már elítélte a rendezvényt, ugyanakkor úgy tudjuk, a Kolozs megyei RMDSZ tiltakozását csak kollégái nyomására volt hajlandó kiadni. A főtéri tiltakozó akción nem volt jelen.

Csoma Botond városi tanácsos múlt heti felszólalását az ülésvezető László Attila nem erősítette meg, az akkor kibontakozó Csoma Botond-Sorin Apostu vitába nem szólt bele, hanem épp ellenkezőleg, semleges vizekre próbálta azt terelni. Ennek ellenére a tanácsosok

által benyújtott **javaslat-listát már aláírta**. A következő nyilvános szereplése pedig az Antonescu-Băsescu vita volt.

László Attilát telefonon értesítettük a díjról és arról, hogy személyesen szeretnénk átadni neki a murkot. Nevetve vette tudomásul a döntést, és csak annyit mondott, hogy leg hamarabb szerdán áll módjában személyesen átvenni a díjat. Hiába kértünk közelebbi időpontot, mondván, hogy nekünk szerda késő, arra kért, hogy időpontért keressük meg a titkárnőjét.

Megosztott Kivi-díj: a főtéri tiltakozó akció szervezői, Czika Tihamér és Gergely Balázs

Míg a Murok-díj kapcsán nem volt vita, a Kivi-díjat némi fenntartással ítéljük oda **a november 5-i főtéri tiltakozó akció** két főszervezőjének, Czika Tihamérnek és Gergely Balásznak. Mint azt **korábban már megírtuk**, minden további nélkül pozitívnek, előremutatónak és sikeresnek tartjuk az akciót.

Nagyra tartjuk azt, hogy bár a két főszervező köztudottan homlokegyenest ellenkező álláspontot képvisel a tér átalakítása kapcsán, és politikai hátterük is gyökeresen más, mégis össze tudtak fogni egy ügy érdekében. Nulla költségvetésből, 1-2 nap alatt, néhány blogposztal sikerült kifogni a szelet az Apostu-féle sikerpropagandából, és emellett a magyarság kéréseit is tematizálni a kolozsvári sajtóban. Dicséretes, hogy bár a tiltakozáson jelen levők közül sokan valamilyen civil vagy politikai szervezetben tevékenykednek, senki sem próbálta kisajátítani az akciót: a Főtéren kolozsvári magyarok tiltakoztak.

Míg tehát maga az akció teljes mértékben megérdemelte az elismerést, félünk attól, hogy rövidesen egyik-másik szervezet (vagy személy?) saját kizárólagos sikereként próbálja majd feltüntetni az akciót; a tiltakozás ilyen vagy olyan módon kampányszlogenné válik, mely egy másik szervezet ellenében próbál majd mozgósítani. Erre számos precedens létezik.

Egy csokor virágot helyezett el Füzes Oszkár, Magyarország bukaresti nagykövete a kolozsvári Mátyás király szoborcsoport elé kitett vitatott táblára, a polgármesteri hivatal rendőre azonban felhívta a figyelmét arra, hogy csak a felirat mellé teheti le a virágokat.

Az MTI kérdésére a nagykövet elmondta: maga is csatlakozott a kolozsvári magyarok interneten meghirdetett akciójához, amelynek kezdeményezői arra kérték a lakosságot, hogy aki nem ért egyet a tábla elhelyezésével, látogassa meg a szobrot, és virággal takarja el a vitatott feliratot.

A Szabadság napilap internetes felületén hétfőn közölte, hogy a diplomata egy csokor virágot helyezett el hétfő délelőtt arra a táblára, amelyet a kolozsvári polgármesteri hivatal tudtával a múlt héten tettek ki a román és a magyar állam által közösen restaurált szoborcsoport elé. A tábla tartalmazza Nicolae Iorga román történésznek Mátyás királyról mondott egyik vitatott idézetét: "A csatában győzedelmes volt, csak saját nemzetétől szenvedett vereséget Moldvabányán, amikor a győzhetetlen Moldva ellen indult".

A lap szerint Füzes ráhelyezte a virágot a táblára, de ez utóbbi őrzésével megbízott önkormányzati rendőr magyar nyelven jelezte neki, hogy csak a tábla mellé teheti a csokrot. A diplomata végül a néhány méterrel odébb lévő Márton Áron-szobornál helyezte el a virágot. A diplomata az MTI-nek elmondta, hogy a rendőr udvarias volt. (*mti*)

2011 Junius 28

Welemenyek

Fülöp Noémi □ **TÉRRE LÉPNI TILOS** □ Miért kell „sörfesztivál” a főtérre? □ Jóval többen érezzük magunkénak Kolozsvárt akkor, ha használhatjuk, mint akkor, ha úgy kell óvatoskodnunk benne, mint egy múzeumban.

Körülbelül tízezer ember: ekkorára becsüli **a román sajtó** azoknak a számát, akik vasárnap

kilátogattak Kolozsvár főterére, az Ursus szervezte ingyenes koncertekre. Az átlag életkora valahol 15 és 35 év között lehetett, bár nem vállalkoztam arra, hogy a teljes keresztmetszet érdekében átverekedjem magam a tömegben.

Szeretném azt mondani, hogy nagyon jó buli volt, de annyira azért mégsem. A szervezők nem álltak a helyzet magaslatán, pedig jókora mennyiségű pénzt feccölhettek a méretes és cuccos színpadba, a dizájnos árusstandokba. Egy, a sajtóban is szóhoz jutó **csoport** azonban már azelőtt **lehúzta** ezt a rendezvényt, hogy egyáltalán elkezdődött volna. Szerintük ez a tízezer, 15 és 35 év közötti ember **takarodjon már a város szélére bulizni**.

Hogy is gondoljuk mi azt, hogy megszenteltelénítjük a történelmi városközpontot a zenénkkel, sörünkkel és a jókedvünkkel? Szerintük a hétfőn a főtéren sörfesztivál zajlott. Sajnos hiába kerestem a sörfesztivál hivatalos definícióját, de biztos vagyok benne: pusztán csak attól, hogy egy rendezvényen sört árusítanak, az illető rendezvény nem válik automatikusan sörfesztivállá.

Ilyen alapon sörfesztivál valamennyi, kocsmában szervezett könyvbemutató, sőt, a Mátyás-ház környéke egyetlen nagy sörfesztivál a kocsma teraszaival, a nyár teljes időtartama alatt. Az Ursus viszont a rendezvénye marketingjében és megszervezésében is a zenére helyezte a hangsúlyt. Az ország legjobb (de nem legközhelyesebb), különböző műfajokban utazó előadóiból válogattak. Emellett a helyszínről eleve hiányoztak a sörstrak, asztalokkal, padokkal, lacikonyhákkal együtt.

A rendezvény ellenzőinek másik legnagyobb előzetes kifogása az volt, hogy a helyszínen hordozható véceket állítottak fel. Azt hiszem, először tapasztalom, hogy valaki ellenzi a nagy tömeg és több órás rendezvény esetében alapvető, higiéniai feltételek biztosítását. A koncertek biztosan zavarták a környék lakosságát – délután öttől legkésőbb éjfélig, utána mindenki nyugodtan alhatott. A rendezvény valódi gyenge pontjainak azonban **közük sem volt a helyszínválasztáshoz**: ugyanúgy hibának számítanak a főtéren, mint (mondjuk) az Iris-telepen. A hangosítás esetenként pocsek volt, esetenként az elfogadhatóság határán mozgott.

A koncertek kezdési időpontját külön-külön nem tették közzé, ráadásul menet közben változott a line-up, úgyhogy vagy nagyon türelmesnek, vagy nagyon szemfülesnek kellett lenni, hogy elcsúszd a kedvenc együttesedet a napi 6-7 fellépő között.

Az italokat és ételeket zsetonokért árulták, kétszer kellett miattuk sorban állni. A teret telepakolták asztalkákkal (padok csak a Mátyás-szobor körül voltak, láthatóan a szobor elkülönítése céljából). Arra azonban már nem gondoltak, hogy hamuzót és/vagy szemetest is telepítsenek az asztalok tövébe. A szökőkutat nem kapcsolták ki, így a térnek azon a felén sem lehetett járni miatta, ahol egyébként akadt volna talpalatnyi hely.

A szervezők ugyanis nagyon szűk teret hagytak a járóelőkelőknek az elkerített koncerthelyszín körül, ráadásul be- és kijáratból is csak kettő volt, a tér két ellentétes sarkán: nemcsak kényelmetlen, balesetveszélyes is. Valószínűleg emiatt érezték egyesek szükségét annak, hogy a templomkerten át közlekedjenek, ahonnan helyteleníthető módon épp a koncertek alatt hiányoztak a csendőrök.

Szóval sok gond volt ezzel a rendezvénnyel – de a saját legnagyobb gondom mégiscsak az, hogy újra meg újra beleütközöm **a koncertsorozatot ellenzők kettős mércéjébe**.

Amikor magyar koncertekről van szó a főtéren, ez a csoport a nyitottság, elfogadás, multikulturalitás legnagyobb híve. Amikor azonban valaki az övéktől eltérő (zenei) ízléssel rendelkező, a külvárosi lakosság számára is vonzó rendezvényt szervezne ugyanazon a főtéren, azonnal elfelejtik a tolerancia szó jelentését.

Nem akartam, de mégiscsak elő kell vennem a közhelyet: a főtér mindenkié. Lehet, hogy egy kisebb (garantáltan nem tízezer fős) csoport számára ez a tér addig volt élhető, amíg

turistákon, vagy az unokáikat sétáltató nagyikon kívül nem sok embernek akadt dolga errefelé. És lehet, hogy a csend, unalom, a cipődbe ragadó kavics és a *Fűre lépni tilos!* tábla egyesek számára maga volt a mennyország.

A probléma csak annyi, hogy a másik oldalon jóval többen vagyunk. Jóval többen örvendünk annak, hogy időnként engedélyt kapunk a városvezetéstől, sörrel a kezünkben megcsodálni a Matyi-szobrot. Jóval többen tekintjük magunkénak a Şuie Paparudet, Zdob şi Zdubot, Irist, Puyát, satöbbit, mint egy néptáncelőadást vagy egy klasszikus zenei koncertet (legfeljebb annyi a különbség, hogy **nem tiltakozunk az utóbbi kettő ellen sem**).

Jóval többen érezzük magunkénak a várost akkor, ha használhatjuk, mint akkor, ha úgy kell óvatoskodnunk benne, mint egy múzeumban. És a külvárosok sem rezervátumok, ahová egyeseknek (azt sem értem pontosan, milyen alapon) joguk volna száműzni azokat a kettéseket, akiket nem szeretnek. Arról nem is beszélve, hogy mellettünk szól a történelem a vásártérként használt régi főterekkel, illetve a nemzetközi gyakorlat is.

Az Erik Sumo együttes az imént értesített, hogy ma lépnek fel Kecskemét főterén, **a bor- és pálinkafesztiválon** (biztosan csak azért lehet így, mert a pálinka meg bor civilizáltabb részeket produkál). Nagyszébenben, a városrendezés és kultúra romániai iskolapéldájában nemsokára ARTmania címmel **metálfesztivált szerveznek** – találjátok ki, hol lesznek a koncertek.

Ezeket meg taláломra dobta a Google: **franciaországi, svédországi, holland fesztivál**, valamennyi a város főterén – biztosan azért, mert a külföldiek ugyancsak szalonképebb részek, rózsailatút pisilnek és szívárványszínűt hánynak.

2010. október 29.

Kertész Melinda **A LÁTHATATLAN SÁRGA KŐ** Kie itt a köztér?

A köztér tulajdonképpen csatatér: a közösség, a politikum és a gazdasági szféra véget nem érő hadakozás során akarja magának a jelentősebb darabot megkaparintani belőle. [interjú] Gyakorlatilag lehetetlen a köztérket úgy átalakítani, hozzájuk nyúlni, hogy az a várost lakó közösség minden tagja izlésének, elképzelésének megfelelően. A politikai hatalom sokszor nem képes egy hullámhosszra kerülni a közösséggel, innen pedig - jó esetben - egy lépés a tiltakozás.

Van, aki az agorán, vagy a városháza ablakán kiabálja be a polgármesternek véleményét, a művészibb kifejezőmódot kedvelők inkább virágnyelven próbálják kinyilvánítani egyetértésüket, de gyakrabban nemtetszésüket a legújabb köztér-átalakítási munkálatok eredményével, vagy egy értelmetlennek tetsző köztéri alkotással szemben.

Performansz-szerű beavatkozásokkal lépten-nyomon találkozhatunk, egyszerre két példa is beugrik: a Kolozsváron élők több mint valószínű, hogy ismerik a Főtér és a Jókai (Napoca) utca sarkán a macskakövek közé felállított a 89-es emlékművet. A két performansz véghezvivői szerint a reakció elmaradása bizonyos fokú passzivitást feltételez mind a közösség, mind pedig a városvezetés részéről. A civilek még mindig "csak" átmennek a téren, nem érzik magukénak. A jelenség értelmezésére **Pásztor Gyöngyi** városszociológust kértük meg.

Pásztor Gyöngyi: Kezdetben néhány alapállást szeretnék tisztázni. Köztérnek városi tereket szoktunk nevezni, azokat a tereket, amelyek nyilvánosak, ahol a közösségi élet zajlik, tehát nem a magánélet helyszínei. A városi tér és társadalom viszonya kettős: egyrészt emberi alkotás, aminek a jellege visszahat az emberi viselkedésre, meghatározza a térben élők, abban mozgók habitusait, érzelmeit.

A posztmodernisták szerint a tér kialakítása és meghatározása hatalmi kérdés: a hatalom

dönt egy tér milyenségéről, elképzelése szerint alakítva azt. Úgy is fogalmazhatnánk, hogy a beépített környezet, a város nem egyéb, mint a „kőbe vésett társadalom”, az a mód, ahogyan egy társadalmi rendszer konzerválja és reprodukálja önmagát. Ezért a premodern, vagy hűbéri-rendi társadalmak, a kommunizmus, illetve a modern, demokratikus társadalmi berendezkedések által kialakított terek teljesen eltérőek. Más típusúak. Egy rendszer úgy alakítja a teret, ahogyan számára az leginkább használható: így a tér a társadalom és a hatalom viszonyát is tükrözi.

A kommunista terek tipikusan nagy, nyitott, tág terek, hiszen a terület nem rendelkezett gazdasági értékkel, azaz nem szűkös, hanem a rendszer szolgálatában álló végtelen erőforrás. A tér nagysága a rendszer „nagyságát” hivatott jelképezni, a hatalom ünneplésére szánták. Ugyanakkor ezek a felügyelet, az ellenőrzés terei is: átlátható széles utcák és nyílt terek, nem kanyargós, zezugos utcák, ahová esetleg el lehetne „bújni” a rendszer szeme elől. Azok az épületek, amelyek a teret meghatározták, tipikusan középületek (városháza, megyeháza, szakszervezetek művelődési háza), lakóépületek, vagy ipari, gyári létesítmények, merthogy a munkásosztály volt az a társadalmi réteg, amelyet előretolni, bemutatni, prezentálni kellett.

Az ellenőrzöttség, a folyamatos felügyelet érzékelésének hatására az emberek elkezdtek befele fordulni, hiszen az ellenőrzés nemcsak megfigyelést, hanem megtorlást is jelenthetett, amennyiben valaki a rendszerrel szembe mert szegülni. Minél szigorúbbá és megtorlóbbá vált a kommunista rendszer, az emberek annál inkább megszüntek kifelé fordulni, és a magánszféra bizalmas légkörébe zárkóztak be. Mivel a rendszert idegennek érezték, a köztérhez is hasonlóképpen viszonyultak: nemhogy nem érezték magukénak, hanem nem érezték biztonságban vagy jól magukat benne. A terek, parkok, sétányok a félelem és rettegés helyszíneivé váltak, ezért nem volt jellemző, hogy a kötelező felvonulásokon túl az emberek beélték, vagy belakták volna ezeket.

Mennyire maradt fenn ma ez a fajta viszonyulás a közterekhez?

Ahogyan mi magunk nem tudunk egyik napról a másikra megváltozni, bármennyire is szeretnénk, úgy ezek az életérzések, viszonyulások, habitusok is rögzültek az évek során. A társadalmi-politikai-gazdasági rendszer, tehát a társadalom összességében változott viszont, és ez a változás a terek kialakításában is tetten érhető. Az emberek megpróbálnak az általuk kényszerűként megélt terektől elfordulni és alternatív tereket keresni, vagy pedig visszatérni azokhoz a terekhez, amelyek hagyományosan központi, szimbolikus terei voltak.

Kolozsvár esetében a kommunista hatalom nem bontotta le a belvárost, azonban átalakította, illetve a Főtér mellé alternatív tereket alakított ki: ilyenek például a jelenlegi Széchenyi (Mihai Viteazu) tér vagy a Béke tér. A Bocskai tér már az Első Világháború után „román” térré vált azáltal, hogy az ortodox katedrális odakerült, valamint Román Nemzeti Színházzá vált a színház. Így alakult ki egy „román” és egy „magyar” főtere Kolozsvárnak. A kommunista rendszer egy harmadik alternatív teret próbált kialakítani, a Mihai Viteazu szoborral megjelölt Mihai Viteazu tér a korabeli Széchenyi téren, illetve egy ifjúsági teret, a Béke teret, ahol a könyvtár mellé felépítette a Diákművelődési házat.

A kommunizmus későbbi, '70-es, '80-as éveiben megpróbált teljesen kiszakadni a belváros szorításából a reprezentatív terek kapcsán. Szándéka az volt, hogy elköltözteti a reprezentatív tereket a Főtér közeléből. A '80-as évek tervei szerint a jelenlegi Mărăști tér és környéke vált volna Kolozsvár központi terévé.

A 89-es rendszerváltást követően az új hatalom is kényszerét érzi annak, hogy a jelenlegi politikai-gazdasági-társadalmi berendezkedésnek megfelelő tereket hozzon létre. Úgy gondolom, nem véletlen, hogy a '90-as évek országszerte a szoboravatások és templomépítések évei, Kolozsvár pedig különösen élen járt ebben.

A 21. század első évtizedében a gazdasági gyarapodás, az EU-csatlakozás valamint a

nacionalista politizálás háttérbe szorulása következtében a városrendészet már nem csupán szobrokban és templomokban gondolkodik, Erdély- és Románia-szerte szemtanúi vagyunk a városrehabilitáció, városépítés folyamatának, ami a korabeli belvárosok, terek felújítását illetve átépítését jelenti. Amúgy ez a folyamat beilleszkedik egy nemzetközi tendenciába is.

Nyugat-európai vagy amerikai városok esetében a '80-as évekig a szakirodalom a modern városról és modern városi formákról beszél, amelyeket egyre inkább felvált a posztmodern városi forma. Ennek egyik mutatója, megnyilvánulása az építési stílus, amelyet a légies, üveg és acél szerkezetű, futurisztikus építkezési mód, másrészt pedig a régihez való visszatérés és a részletekben gazdag, cirádás megnyilvánulási forma jellemez - felfedezzük azt, ami a városainkban a régi, a sajátos. Egyszerre próbálja meg a város a nagyon újat összeegyeztetni a régivel, és ezáltal egyedi lenni. A kulturális turizmus - ami egyébként egy késő-modern, posztmodern jelenség - éppen ezt az egyediséget keresi.

Ennek a folyamatnak az érdekessége, hogy posztkommunista városok nyugati mintakövetésükben kénytelenek szakaszokat kiugrani, egyszer csak valamilyen posztmodern városi formákat próbálva kialakítani. A posztmodern város jellegzetessége például, hogy a várost „visszaadja” a gyalogos forgalomnak, és megpróbálja kiszorítani a belvárosokból az autós forgalmat, amely amúgy tipikusan a modern városi léthez kapcsolódik. Az erdélyi városokban is egyre több a sétálóutca illetve a gyalogosoknak szánt, részletekben gazdag látványtervezés.

Ezek a városok és társadalmak egyidejűleg próbálják meg magukat megtalálni a köztérben, a kommunizmus előtti gyökereiket felfedezni, valamint a nemzetközi, globális tendenciába bekapcsolódni. Ami Kolozsváron az Óvár sétálóutcai valamint a Korzó újjáalakítása kapcsán történik, ennek a tendenciának a része.

Amíg a nemzetépítés időszakára a reprezentatív szimbólumok - tipikusan a nagy és impozáns szobrok - voltak jellemzőek, mint térmeghatározó elemek, addig a posztmodern városforma sajátja a sokkal játékosabb, könnyen alakítható elemek, a víz és fény játéka: szökőkutak, fényjátékok. Ezek olyan elemek, amelyek a napszakhoz vagy az alkalomhoz illően alakíthatók: ha kell, van, ha nem kell, akkor eltüntethető.

A társadalom esetében egy folyamatos nyitásnak vagyunk a tanúi. Az emberek egyre inkább és egyre több időt töltenek nyilvános tereken. Gondoljunk csak a rengeteg teraszra vagy kávézóra, amelyek a szabadban vannak: rendszerváltás előtt esélyünk sem lett volna ilyenekkel találkozni. Úgy gondolom viszont, hogy még mindig zárkóztunk vagyunk és idegenkedünk a közterektől, még mindig valamilyen tevékenységhez kell kötődjön a köztér használata. Egyébként csak átmegyünk rajta: a „csak” sétálás, fűre való lefekvés, a padra való leülés, újságolvasás még mindig nehezen megy. Nem merünk teljes mértékben birtokba venni egy közteret.

Egy demokratikus rendszeren belül ki az, aki a közteret alakítja? Milyen lenne az optimális hatalom-megosztás?

– A köztér alakításában különböző szereplők vesznek részt: a politikum, a gazdasági szféra és a társadalom. Ezeknek nagyon gyakran eltérő érdekeik vannak egy köztér kapcsán: míg a gazdasági szféra például egy jó befektetési lehetőséget, addig a társadalom a szabadidő töltésének a lehetőségét látja benne.

A politikai szféra érdekei, ízlésvilága vagy értékítélete pedig szemben állhat a közösség, civil szféra, a társadalom érdekeivel azáltal, hogy olyasmit tesz, amit utóbbiak nem éreznek magukénak, odaillőnek, megfelelőnek. Ezek egy demokratikus berendezkedésű társadalom viszonyrendszerei, hiszen a kommunizmusban fel sem merült, hogy valaki nemtetszését kinyilvánítsa a köztérben végbemenő változásokkal kapcsolatosan.

Tehát a közösség, lakosság körében a véleményformálás nemcsak jó és kívánatos, hanem a személyes szabadság megnyilvánulása. Ennek egyik formája a tiltakozás: szimbolikusan vagy ténylegesen, újság hasábjain, vagy játékosan - művészi megnyilvánulások, performanszok formájában. Egyfajta alkufolyamat eredménye az, amit a városban látunk. Egy-egy tiltakozó mozgalom képes az adott térrel kapcsolatos politikai döntéseket megváltoztatni.

A civil öntudatra ébredés talán csak most kezdődött el, ugyanis a civil megmozdulásokat általában az értelmiség kezdeményezi, a társadalom többi rétegeiben nem szokás a nyilvános véleménykinyilvánítás. Milyen folyamatnak kellene végbemennie a társadalmon belül ahhoz, hogy tagjai minél szélesebb körben ráérezzenek: joguk van beleszólni, alakítani a közterületeket?

A civilitás sajnos egy nagyon szűk rétegre jellemző, a közügyekért való érdeklődés alacsony. Így van, össztársadalmilag vizsgálva a jelenséget zsigerileg ragaszkodunk dolgokhoz, de képtelenek vagyunk akarataink érvényesítése érdekében nyomást gyakorolni a döntéshozó szervekre. Egyébként társadalmunkból hiányzik a szolidaritás, egy atomizált társadalomban élünk: nem igazán van olyan közösségi érdek, érték, vagy közügy, amely összefogásra buzdítaná az embereket. Egy, a kommunizmus utáni, rosszul értelmezett individualizmus terjedt el, a közösségi értékek ellenszenvet alakítanak ki még mindig.

Ahhoz, hogy 50 év kommunizmus után a közügyekhez felelősen viszonyuló társadalmi réteg kialakulhasson, nagyon sok mindennek végbe kell mennie. Egyrészt egy társadalomban jellemzően a közép- és felső osztály tagjai azok, akik hangjukat hallatják, ők pedig optimális esetben a társadalom nem egyszerű, hanem jelentős többségét teszik ki. Romániában is megfigyelhető egy középosztályosodási tendencia.

A közügyek felvállalása egy kétirányú folyamat: egyrészt szükség lenne egy tudatos, vagy öntudatos, érdekeit kifejezni képes össztársadalomra, valamint tudatos és kritikus értelmiségre, amely a társadalom problémáit és kérdéseit megfogalmazná, másrészt szükségszerű volna egy elfogadó, nyitott, a közösség és társadalom kérdései iránt érzékeny politikai szféra is, aki tárgyalópartner a közügyek érvényesítésében. Sajnos ebben a vonatkozásban is óriási hiányosságok vannak.

Óriási a szakadék a társadalom és az őket „képviselő” politikai szféra között. Az államelnök megnyilvánulásai szimptomatikusak e tekintetben: mindenkit lekezel, letegez, rosszabb esetben lehülyéz, civil tiltakozásokról nem vesz tudomást. A romániai értelmiség többsége pedig politikailag elkötelezett, ezért nem képes hitelesen kritikát megfogalmazni, ez pedig a társadalmon is meglátszik. Egyre gyakrabban jelennek meg azonban olyan tiltakozási formák, amelyek a civilitás magját rejtik.

A monostori parkolóház elleni tiltakozás - amikor az ott lakó közösség szinte ellehetetlenítette a zöldövezetre épülő ingatlan felhúzását - példa arra, hogy amikor nagyon sértik az emberek érdekeit, mikor nagyon fáj nekik valami, akkor képesek nemtetszésüket kinyilvánítani.

Kolozsváron van példa a nagyon erős civil öntudattal rendelkezők kezdeményezésére is: például a biciklis klub. Egy kis csoportnak kellett rendkívül aktívnak és tudatosnak lennie ahhoz, hogy egy nagyobb közösséget vonzzon maga köré, és olyan akciókat szervezzen, amelyeknek hatására fél Kolozsváron biciklisávokat alakítanak ki, vagy ingyenes biciklikölcsönzőt hoz létre a városháza.

Szerinted miért van az, hogy a művészeti beavatkozásokat, úgy tűnik, senki sem veszi észre, nem kezdenek azon gondolkodni, hogy vajon miért került oda, mit keres ott az a nyilvánvalóan nem odaillő tárgy?

– A kérdés összetett, mert ezek a művészi megnyilvánulások úgy vannak kitalálva, hogy sokkoljanak. Az a benyomásom, hogy ha a művész azt mondja, hogy nem vette senki észre, ez azt jelenti, hogy úgy érzi, nem sokkolta eléggé az arra járókat. Szerintem az nem igaz, hogy az emberek egyáltalán nem veszik észre. Van, aki észreveszi, és nyilván van, aki nem. Lehet, hogy a feedback hiányzik azok részéről, akik észreveszik, illetve elgondolkodnak rajta.

Az, aki sajnos nem veszi észre, mert nincs jelen, vagy nincs ott, vagy kevésbé fogékony, az a politikai szféra, vagy a hatalom. Ők valószínűleg azért nem veszik észre, mert sem fizikailag, sem szimbolikusan nincsenek ott. Ez megint ismét annak a tünete, hogy szakadék van a társadalom és a politikai szféra között. Úgy tűnik, hogy a politikum felé egy sokkal erőteljesebb üzenet megfogalmazására van szükség, mint a művésznyelven megfogalmazott finom üzenetek.

A köztérben való művészi megnyilvánulás egy kommunikációs eszköz a társadalom és a politikum felé egyaránt. Úgy vélem, hogy akkor is érdemes csinálni, hogyha hatása nem mutatkozik meg azonnal. Megszólíthatja a járókelőt, aki esetleg elgondolkodik az üzeneten. Nem biztos, hogy tetten tudjuk érni azt az apró változást, ami az emberekben történik ilyenkor: lehet hogy nem fakad sírva, sem nevetni nem kezd, de meglehet, hogy gondolatot ébreszt, érzékenyebb lesz egy kérdés kapcsán. Egy követhető minta, de nem egy kizárólagos kommunikációs eszköz, amellyel a hatalomnak kellene üzenni. Ez a performensz-szerű és múlandó művészi megnyilvánulás is újszerű, ez is egy folyamatnak az eredménye, amely nem volt korábban jellemző.

A köztéri alkotások „immunitást” élveznek attól a pillanattól fogva, hogy elhelyezték őket a köztéren. Azaz bármennyire ellenszenvesek is a városlakók számára, soha senkinek nem jut eszébe az, hogy kezdeményezze az alkotás lebontását, elköltöztetését.

Úgy gondolom, hogy a köztéri alkotások nem sérthetetlenek. A városi bútorzat - műalkotások, szobrok, fény, víz, fák, padok - mind-mind meghatározzák a teret. Úgy gondolom, hogy a politikai és társadalmi rendszer alakítja annak függvényében, ahogy ezt a saját értékítélete, ízlésvilága, politikai-gazdasági-társadalmi érdeke megkívánja. Tulajdonképpen Kolozsváron folyamatosan egy alakítási folyamatnak vagyunk a szemlélői. Például a sokak által esztétikailag kifogásolt Avram Iancu szobor azért áll még mindig a talapzaton, mert a jelenlegi városvezetés, hatalom egyszerűen nem kívánja onnan levenni, de nem azért, mert sérthetetlen. Ha érdeke fűződne ahhoz, hogy onnan levegye, akkor biztosan megtenné. De nemhogy nem kívánja levenni, hanem nemrégiben újította fel, egészítette ki esztétikailag megkérdőjelezhető zenélő szökőkúttal, kétes értékű fényjáték.

2011. január 18.

Flashmobbal lepleznék le a kolozsvári Mátyás-szobrot

A **Facebookon** terjed az a felhívás, amelyben a kezdeményezők arra kérik a kolozsváriakat, vegyenek részt a Főtérre tervezett villám-megmozduláson, amelyben jelképesen lelepleznék a felújított Mátyás-szobrot.

A felhívás szövege:

Elegünk van a Mátyás-szobor leleplezése körüli huzavonából!

Gyere január 20-án csütörtökön 16:50-kor a Mátyás-szobor elé. Legyen nálad egy darab fehér vászon (lepedő, párnahuzat) vagy egy egyszerű papírlap. 16:58-kor fordulj arccal a szobor felé, és két kezvedbe tartva nyújtsd előre a vásznat úgy, hogy az számodra eltakarja a szobrot. Nézd a vásznat 2 percig. 17:00-kor egy harangkondulást fogsz hallani, ekkor engedd a vásznat lehullani. 1 percen át tapsold a szobrot. 17:01-kor készíts egy fényképet a szoborról, és távozz a térről. Küldd el a képet egy üzenetben Matthias Rex-nek a Facebookon vagy emailen a matthias_rex@yahoo.com címre. (hírszerk.)

IORGA TABLA UGY

2011. július 27.

Mátyás-szoborcsoport: többnyelvű matricákat ragasztottak a Iorga-táblára

Többnyelvű öntapadós matricákat ragasztott a kolozsvári Mátyás-szoborcsoport előtti, Iorga-idézetet tartalmazó bronztáblára Landman Gábor, magyar származású holland állampolgár, az amszterdami székhelyű Európai Magyar Emberjogi Alapítvány Közép-Európa elnevezésű szervezet képviselője - számolt be a Krónika. „Hol marad a magyar felirat? Mi is itt élünk! Törvényadta jogunk van az anyanyelvünkhöz!” – állt az egyik matricán, míg a másikon „Európai törvények betartása most!” felirat volt olvasható magyarul, románul és angolul.

A közösségi rendőrség igazoltatta az emberjogi aktivistát, majd felszólította, hogy távolítsa el a matricákat a tábláról. Legutóbb egy héttel korábban került felirat a sok vitát kiváltó Iorga-idézetet tartalmazó táblára, akkor Hantz Péter, a Bolyai Kezdeményező Bizottság (BKB) ügyvivő alelnöke és Soós Sándor, az Erdélyi Magyar Ifjak (EMI) alelnöke helyezte el műanyag táblát a bronzplaketten.

A Iorga-idézetet tartalmazó táblát május 23-án helyezték ki a szoborcsoport elé. A kulturális minisztérium dokumentumokkal bizonyította a tábla elhelyezésének törvénytelen jellegét, és felszólította a PDL-s Sorin Apostu polgármestert a tábla eltávolítására. *(krónika)*

2011. július 20.

Mátyás szobor: a kulturális tárca büntetőeljárását kezdeményez

Kelemen Hunor kulturális és örökségvédelmi miniszter aláírta azt a hivatalos dokumentumot, amelyben kéri a büntetőeljárás elindítását a kolozsvári Mátyás szoborcsoport elé törvénytelenül kihelyezett bronztábla ügyében.

A feljelentést a kulturális tárca a kolozsvári ügyészséghez, Eugen Crisan főügyészhez küldte el. A dokumentum ismerteti az elmúlt időszak eseményeit: jelen pillanatban a kolozsvári Főtéren álló szoborcsoportot övező gyepen két tábla fekszik. A tervrajzban feltüntetett helyen a Nicolae Iorga idézetet tartalmazó bronztábla, amelyet ez év május 23-án helyeztek el, törvénytelenül. Ettől a táblától jobbra helyezkedik el a négy nyelvű tábla. Utóbbin román, magyar, német és angol nyelven a következő felirat szerepel: Mátyás király lovas szobra. Fadrusz János alkotása. Felavatták 1902. október 12-én. Ez az a tábla, amely szerepelt a szoborcsoport felújítási tervében, amelyet véleményezett az Országos Műemlékvédelmi Bizottság, és amelyet engedélyezett Kelemen Hunor tárcavezető.

Az ügyészségnek küldött feljelentésben a minisztérium felhívja a figyelmet arra, hogy a Iorga idézetet tartalmazó táblát műemlék- és építkezési engedély nélkül tették ki a Mátyás szoborcsoport elé, ami ellentmond a 422/2001-es műemlékvédelmi törvény 23. cikkelyébe foglaltaknak, mely szerint minden beavatkozás, amely egy műemléken történik, engedélyköteles.

A kulturális tárca ugyanakkor a Büntető Törvénykönyv 217. cikkelyére hivatkozva bűnvádi eljárás indítását kéri a tettesek ellen, az említett cikkely szerint a különleges művészeti, tudományos vagy történelmi értékkel bíró javak ellen elkövetett beavatkozás büntetnek minősül és 1-től 10 évig terjedő börtönbüntetéssel sújtható.

A Kulturális és Örökségvédelmi Minisztérium eljuttatta a kolozsvári ügyészségre többek között az engedélyezett helyreállítási terv és az engedélyezett tábla kivonatát, és a kolozsvári Polgármesteri Hivatalnak eljuttatott átiratokat. (a minisztérium közleménye).

2011. június 16.

Kelemen Hunor újból felszólította Apostut, hogy tüntesse el a Iorga-táblát

Kelemen Hunor tegnap egy újabb levelet küldött Sorin Apostu polgármesternek, amelyben

ismételten arra kérte, hogy a Mátyás-szoborcsoport elé kihelyezett Iorga-idézetet tartalmazó táblát vitesse el és ezzel a törvényességet állítsa vissza.

A művelődési tárcavezető a levelet ezúttal a Kolozs megyei prefektusnak is elküldte. “Ebben a levélben azt is mondom, hogy amennyiben ez nem történik meg, akkor a kompetens szervekhez – a rendőrséghez és az igazságszolgáltatáshoz fordulok” – mondta el megkeresésünkre Kelemen.

A művelődési miniszter közölte, előző felszólítására írt válaszlevelében Sorin Apostu polgármester azt állítja, a Iorga-tábla kihelyezése nem illegális, ezért nem fogja elvitetni. „Erre a levélre válaszoltam én a tegnapi, amelyben nem jelöltem meg türelmi időt, de természetesen néhány napon belül választ fogunk kapni Apostutól, majd annak a válasznak függvényében meglátjuk, hogy mi a következő lépés” – így Kelemen. *(hírszerk.)*

2011. június 15.

PDL: a Iorga-táblának nincs köze a KKK-plakátokhoz

A PDL Kolozs megyei szervezetének sajtóirodája szerint a KKK - Kluj Kapitală Kulturală feliratú plakátok feszültséget keltenek, ezért kiragasztásuk elfogadhatatlan gesztus. Továbbá úgy vélik, a plakátok nem hozhatók összefüggésbe a Iorga-idézetet tartalmazó, a Mátyás-szoborcsoport elé elhelyezett tábla ügyével, mert két különböző témáról van szó.

A sajtóirodát annak a tegnapi kibocsátott PDL-közleménynek a kapcsán kerestük meg, amelyben elítélik a hétfőn a város központjában megjelent **politikai töltetű plakátok kihelyezését**, arra hivatkozva, hogy feszültséget keltenek, és egy olyan korra (Funar polgármesteri mandátumának időszakára, szerk. megj.) emlékeztetnek, amikor a botrányok mindennaposak voltak.

Jeleztük, biztos forrásokból értesültünk, hogy a plakát többek között a Iorga-tábla kihelyezésére született válaszként, valamint a plakátok központban való megjelenése ellenreakció arra, hogy a Sorin Apostu vezette önkormányzat megtagadta a városban az utóbbi időszakban eluralkodott, feszültséget okozó Iorga-tábla eltüntetését.

A megyei PDL sajtóirodájának álláspontja szerint a szervezetük nem szólhat bele a városvezetés tevékenységébe, és csak ennek a hatóságnak áll jogában a tábla ügyét rendezni. Arra a felvetésünkre, hogy Sorin Apostu mégiscsak a PDL színeiben vezeti a várost, az a válasz érkezett, hogy a PDL betartja a törvényeket, és ha a Iorga-idézetet tartalmazó tábla törvénytelenül lett kihelyezve, akkor azt el fogják tüntetni. *(hírszerk.)*

2011. június 14.

Kolozsvár: kivonult az RMDSZ-frakció a városi tanács üléséről

Kivonult az RMDSZ négy önkormányzati képviselője a kolozsvári tanács mai üléséről - számol be a Szabadság. Napirendi pontok előtti felszólalásában Csoma Botond tanácsos a frakció nevében tolmácsolta a magyar közösség elégedetlenségét a polgármester Iorga-táblával kapcsolatos hozzáállásával kapcsolatban. A tanácsos a házsongárdi temetőben elkövetett sírgyalázásokra is felhívta a figyelmet.

Csoma egy több mint 13 ezer aláírást tartalmazó kérvényt is bemutatott, amelyben az aláírók a műemlékek kétnyelvű feliratozását, illetve háromnyelvű helységnevtáblák felállítását kérték. Az aláírásokat Irsay Miklós nyújtotta át Sorin Apostunak. Ezt követően az RMDSZ képviselői kivonultak az ülésről. *(szabadság, hírszerk.)*

2011. május 27.

A külügy kezdeményezte a Iorga-tábla kihelyezésének megvizsgálását

A külügyminisztérium tudomásul vette Magyarország álláspontját a kolozsvári Mátyás-szoborcsoport elé elhelyezett vitatott tábla ügyében, és kezdeményezte a kulturális

minisztériumnál annak megvizsgálását, hogy törvényes volt-e a lépés - olvasható a külügyminisztérium közleményében.

A bukaresti szaktárca pénteken délután közzétett dokumentumában emlékeztet arra, hogy a nap folyamán a bukaresti külügyminisztériumban fogadták Füzes Oszkárt, Magyarország bukaresti nagykövetét.

A dokumentum szerint a magyar álláspontból az derül ki, hogy kolozsvári helyhatósági szinten rejtezik a probléma, Románia tiszteletben tartotta a szoborcsoport restaurálására vonatkozó román-magyar megállapodást.

"A külügyminisztérium bízik abban, hogy a kialakult helyzet rendeződik a román törvényi előírások alapján, és nem fogja befolyásolni Románia és Magyarország kiváló kétoldalú kapcsolatát" - olvasható a külügy közleményében.

A magyar Külügyminisztérium pénteken közölte: sajnálattal értesült arról, hogy a magyar-román finanszírozással restaurált Mátyás-szoborcsoport elé ismételen kihelyeztek egy, "az elmúlt évtizedekben is sok vitát kiváltó, Nicolae Iorga történelemszótól származó idézetet tartalmazó román nyelvű táblát", amely feszültségeket gerjeszt a magyarság és a románság kapcsolatában. *(mti)*

2011. május 27.

A Iorga-táblát el kell távolítani – így Szilágyi Mátyás főkonzul

A Mátyás-szoborcsoporton törvénytelenül elhelyezett, Nicolae Iorga-idézetet tartalmazó táblát el kell távolítani. E tekintetben a magyar fél egyetért a Kelemen Hunor által vezetett kulturális minisztérium álláspontjával – mondta el mai sajtótájékoztatóján Szilágyi Mátyás kolozsvári főkonzul. A diplomata szerint ez ügyben már megindult egy pozitív, partneri egyeztetés a román és a magyar külügyminisztériumok között, így megalapozott reménynek tűnik, hogy a táblát hamarosan eltávolítják.

A konzul elmondta még, hogy a Mátyás szoborcsoport restaurálási projektjének harmadik szereplője, a kolozsvári polgármesteri hivatal részéről egyelőre nem tapasztal nyitottságot és jóindulatot az ügy kezelésére. Szilágyi újságírói kérdésre elismerte, hogy még nem próbálta személyesen megkeresni Sorin Apostu polgármestert ebben az ügyben.

A sajtótájékoztató másik témája a napokban a város határában elhelyezett, ötnyelvű üdvözlőtáblák eltűnése volt. Szilágyi figyelmeztetett, az ilyen hírek jelentős mértékben képesek ellehetetleníteni a város európai kulturális főváros-pályázatának az esélyeit. Európában elementáris dolog, hogy az együtt élő nemzetek nyelve megjelenik a különféle feliratokon – mondta, hozzátéve: reméli, hogy ebben az ügyben is pozitív előremozdulás történik majd. *(tudósítónktól)*

2011. május 27.

Iorga-idézet: polgári engedetlenséget helyezett kilátásba a megyei RMDSZ

szoborcsoportnál elkövetett törvénytelen intézkedések" felszámolására - döntött ma délelőtt a szövetség Kolozs megyei szervezetének állandó tanácsa.

A Máté András vezette megyei szervezet azt is kilátásba helyezte, hogy ha a helyzet nem oldódik meg, felülvizsgálják a PDL-vel kötött megyei szintű együttműködési megállapodást. A szervezet közleménye szerint végső esetben polgári engedetlenségre szólíthatják fel a város magyarságát.

A Szabadság beszámol róla: az RMDSZ megyei tanácsosai tiltakozásuk jeléül kivonultak a mai tanácsülésről. Vákár István frakcióvezető a plénumban elmondta: a Nicola Iorga idézetet

tartalmazó tábla építkezési engedély nélküli kihelyezése miatt tiltakoznak. (*hírszerk., szabadság*)

2011. június 16.

A Iorga-felirat eltávolítására szólította fel a kolozsvári polgármesteri hivatalt Kelemen

Örökségvédelmi Minisztérium a Kolozsvári polgármesteri hivaltól - tudtuk meg Kelemen Hunor tárcavezetőtől.

Jelen pillanatban a kolozsvári Főtéren álló szoborcsoportot övező gyepen két tábla fekszik. A tervrajzban feltüntetett helyen a Iorga-idézet, tőle jobbra a négy nyelvű tábla helyezkedik el.

Utóbbin román, magyar, német és angol nyelven a következő felirat szerepel: Mátyás király lovas szobra. Fadrusz János alkotása. Felavatták 1902. október 12-én.

A másik tábla kizárólag román nyelvű, rajta a felirat: "1932 - a szobor talapzatára egy, Nicolae Iorgától, a nagy történészről származó idézet került:

A csatában győzedelmes volt, csak saját nemzetétől szenvedett vereséget Moldovabányán, amikor a győzhetetlen Moldova ellen indult.

2010 - restauráláskor megtartották a Fadrusz János által elhelyezett Matthias Rex-# feliratot a szoborcsoporton, amellyel az alkotó megnyerte az 1894-ben kiírt pályázatot" - áll a táblán.

"A tervek és az engedély szerint, valamint többek között Apostu kézjegyet is tartalmazó, hozzánk eljuttatott átiratban egy 4 nyelvű tábla elhelyezésére vonatkozó kitétel szerepel" - mondta el a miniszter, aki kérte a kolozsvári polgármesteri hivaltól a Iorga-idézetet tartalmazó tábla eltávolítását, amelynek a helyébe a négy nyelvű táblának kell kerülnie, amint azt a tervrajz is előírja.

Kelemen kijelentette, amennyiben a polgármesteri hivatal nem siet eljárni, úgy a rendőrséghez fordul - hiszen egy A kategóriájú műemlékről van szó. "Az, aki az éj leple alatt, vagy hajnalban ilyet tesz, az becsületes szándékkal nem járhat el - sommázott, hozzátéve, hogy a polgármesteri hivatal ferdít, amikor azt nyilatkozza, hogy a négy nyelven feliratozott plaketten kívüli egyéb feliratozásra létezik engedély. (*hírszerk.*)

Május 27-én bűncselekmény elkövetésében ismeretlen tettes ellen feljelentést juttatott el az EMNT a Kolozsvári Ügyészséghez a kolozsvári Mátyás-szoborcsoport elé elhelyezett, Nicolae Iorga történészről vett idézetet tartalmazó bronzplakett kapcsán - értesített Gergely Balázs. Az EMNT alelnöke szerint a törvény értelmében ezt a lépést a kolozsvári Polgármesteri Hivatalnak kellett volna megtennie, a Büntető Törvénykönyv 50/1991. törv. 24. cikkelye alapján, de ezt a nevezett intézmény elmulasztotta megtenni.

2011. május 24.

A Mátyás-szobor elé tették ismeretlenek a Iorga-féle idézetet

Ismeretlen személyek ismét elhelyeztek a kolozsvári Mátyás király szoborcsoport elé egy olyan bronztáblát, amely Nicolae Iorga történésznek az egykori magyar uralkodóról írt vitatott mondatát tartalmazza - adta hírül hétfőn a kolozsvári Szabadság című napilap elektronikus kiadásában.

Az MTI bukaresti irodáját szemtanúk arról tájékoztatták, hogy a most kitett bronztábla nem azonos a tavalyi restaurálás után eltávolított táblával, de az újabb is tartalmazza a korábbi Iorga-idézetet: "A csatában győzedelmes volt, csak saját nemzetétől szenvedett vereséget Moldovabányán, amikor a győzhetetlen Moldova ellen indult".

Legelőször 1932-ben került fel a szoborra a Iorga-idézet, majd 1940-ben, Észak-Erdély

Magyarországhoz való visszakerülése után eltávolították, s csak 1992-ben, a nacionalista Gheorghe Funar, akkori polgármester idejében került vissza a talapzatra, engedély nélkül.

A szobor áprilisi újraavatása után az ellenzéki Szociáldemokrata Párt helyi szervezete és néhány román akadémikus nyílt levélben kérte a restaurálás után eltávolított tábla visszahelyezését.

László Attila kolozsvári alpolgármester az MTI-nek elmondta: ismeretlenek engedély nélkül helyezték el most a táblát a talapzatot körülvevő gyepre.

Az alpolgármester rámutatott: a Mátyás király szoborcsoport a kiemelt védelemmel élvező műemlékek közé tartozik, módosításokat csak a regionális vagy az országos műemlékvédelmi bizottság engedélyével lehet végrehajtani rajta, de senki nem kért e testületektől jóváhagyást a tábla elhelyezésére. (mti)

2011. április 22.

Mátyás-szobor: az Országos Műemlékvédelmi Bizottságnak kell a Funar-tábla visszahelyezéséről döntenie

Megkeresésünkre Virgil Pop, a *Kolozs Megyei Műemlékek és Történelmi Lelőhelyek Területi Felügyelőségének* titkára elmondta, bár egyelőre a Polgármesteri Hivatal nem kérte hivatalosan a testülettől a Nicolae Iorga-feliratot tartalmazó nacionalista hangvételi tábla visszahelyezésének jóváhagyását, ez nem is lényeges.

A szakember elmondta, mivel a szobor A kategóriájú besorolású műemlék, tehát legszigorúbb műemlékvédelmi előírások érvényesek rá, ezért a kérdésben való döntéshozatal az Országos Műemlékvédelmi Bizottság hatáskörébe tartozik.

Virgil Pop hangsúlyozza, a döntést annál is inkább az országos bizottság asztala, mert nemrég fejeződtek be a restaurálási munkálatok, amelyeket éppen ez a testület hagyott jóvá. Egyébként a táblát Gheorghe Funar korábbi nacionalista nézeteket valló polgármester illegálisan, engedély nélkül helyezte ki a szobor talapzatára. A táblán ez az idézet volt olvasható Mátyás királyról: "A csatában győzedelmes volt, csak saját nemzetétől szenvedett vereséget Moldovabányán, amikor a győzhetetlen Moldva ellen indult". (hírszerk.)

2011. április 22.

Egyelőre nem tudni, hogy visszahelyezik-e vagy sem a Iorga-feliratot tartalmazó táblát a Mátyás-szoborra

A kolozsvári polgármesteri hivatalban nem tárgyaltak arról, hogy visszahelyezzék-e a Mátyás király szoborcsoport talapzatára azt a táblát, amely egy *Nicolae Iorga* vitatott megállapítását tartalmazza - jelentette ki csütörtökön az MTI-nek László Attila alpolgármester.

Az előljáró azt követően nyilatkozott, hogy Radu Moisin, a város másik alpolgármestere kijelentette: a polgármesteri hivatal kérvényezni fogja a Kolozs megyei Műemlékek és Történelmi Lelőhelyek Területi Felügyelőségél a szóban forgó felirat visszahelyezését a szoborcsoport fő alakját tartó talapzatra vagy a szobor közelébe.

Ez a felirat Nicolae Iorga történész Mátyás királyról szóló megállapítását tartalmazza. A táblán a következő mondat olvasható: "A csatában győzedelmes volt, csak saját nemzetétől szenvedett vereséget Moldovabányán, amikor a győzhetetlen Moldva ellen indult".

László Attila elmondta, hogy ezt a táblát először a szélsőségesen nacionalista és fasiszta eszméket valló, a két világháború között tevékenykedő Vasgárda tagjai helyezték fel a szobor talapzatára 1932-ben. Az 1940-es magyar bevonulás után eltávolították a táblát, majd 1992-ben Gheorghe Funar volt polgármester kezdeményezésére került ismét vissza a szobor talapzatára. A feliratot a szoborcsoport tavaly befejeződött restaurálása nyomán távolították

el a talapzatról.

Adrian Borda műépítész, a Kolozs megyét is magában foglaló romániai regionális műemlékvédelmi bizottság tagja az MTI-nek elmondta, hogy a legutóbbi ülésükig nem kaptak a tábla visszahelyezésére vonatkozó megkeresést.

A műépítész személyes véleményének is hangot adott. Elmondta: szerinte kicsi a valószínűsége annak, hogy a bizottság jóváhagyja a tábla visszahelyezését, hiszen Funar annak idején műemlékvédelmi és építkezési engedély nélkül, tehát törvénytelenül helyezte el a talapzatra a feliratot. Borda szerint a bizottság ugyanis már akkor sem értett egyet ezzel az ötlettel. *(mti)*

2011. április 20.

Kolozsvár alpolgármestere visszahelyezné a Funar-táblát Mátyás király szobrára

Radu Moisin, Kolozsvár alpolgármestere visszahelyezné a nemrég felújított kolozsvári Mátyás király szoborcsoport fő alakjának talapzatára azt a román nyelvű táblát, amelyet Gheorghe Funar egykori nacionalista polgármester idején helyeztek el törvénytelenül - írta a Krónika napilap.

A lap szerint a PDL színeit képviselő alpolgármester azt tervezi, hogy az illetékes műemlékvédelmi bizottság jóváhagyásával visszahelyeztetni a szobor talapzatára vagy annak környékére azt a táblát, amely Nicolae Iorga egykori történésznek egy Mátyás királyra vonatkozó mondatát tartalmazza. A feliraton a következő mondat olvasható: "A csatában győzedelmes volt, csak saját nemzetétől szenvedett vereséget Moldovabányán, amikor a győzhetetlen Moldova ellen indult".

Ezt a táblát a szobor restaurálása alkalmából távolították el a talapzatról. A munkálatok befejezése után nem helyezték vissza, ugyanis ez a felirat törvénytelenül került a szoborra Gheorghe Funar nacionalista polgármester kezdeményezésére.

László Attila, a város másik alpolgármestere és Molnos Lajos önkormányzati képviselő egybehangzóan úgy nyilatkoztak a Krónikának, hogy teljesen esélytelen Moisin próbálkozása. A tábla visszahelyezéséhez ugyanis a megyei, illetve az országos műemlékvédelmi bizottság engedélyére is szükség van.

László szerint "gyakorlatilag nulla" annak a valószínűsége, hogy Virgil Pop, a Kolozs megyei műemlékvédelmi bizottság elnöke zöld jelzést adjon a Nicolae Iorga-idézetet tartalmazó táblának. A műépítész ugyanis korábban úgy nyilatkozott: olyan kiállítást tervez, ahol hamis történelmi állításokat tartalmazó táblákkal mutatja be egy letűnt korszak butaságait, köztük a szóban forgó Iorga-idézettel.

A Mátyás király szoborcsoport restaurálása tavaly év végén fejeződött be, a munkálatokat a román és a magyar állam közösen finanszírozta fele-fele arányban. *(mti)*

Mátyás szoborcsoport hirblokk

2009. május 26.

Nagyszebeni cég restaurálja a Mátyás-szoborcsoportot

nagyszebeni Concefa KFT nyerte meg a kolozsvári Mátyás király szoborcsoport restaurálására kiírt versenytárgyalást. A kolozsvári polgármesteri hivatal sajtóközleménye szerint a nagyszebeni vállalat kínálatában először 1,6 millió lej szerepelt, azonban tegnap Sorin Apostu polgármester azt jelentette be, hogy a cég végül 900 ezer lejért vállalta el a munkát, amelyet 12 hónap alatt le is bonyolít.

Az öt pályázó között levő Concefa mellett a Sinecon KFT és a Part of Art 12 hónap alatt 2,4

millió lejért végezte volna el a felújítási munkálatokat, a Hőtechnikai Kalória KFT ugyancsak 2,4 millió lejért és 12 hónapig dolgozott volna.

A jelentkezők között szerepelt a szatmárnémeti Euras KFT is, aki a Szatmár megyei Múzeummal közösen 2,7 millió lejért, 10 hónap alatt végzett volna a restaurálással. A Reneszánsz Kőfaragó ZRT ugyan hét hónap alatt készült volna el a felújítással, azonban 2,5 millió lejt kért volna.

A munkálatok költségeinek felét álló magyar kormány megbízottai felülvizyázták a versenytárgyalás lebonyolítását. (*ziua de cluj*)

2009. július 10.

Szerdán kezdődhet a Mátyás-szoborcsoport restaurálása

szerdán elkezdődhetnek a Mátyás-szoborcsoport restaurálási munkálatai – írja a Szabadság, László Attila kolozsvári alpolgármestert idézve, aki egyben a munkálat odaítélésére kiírt versenytárgyalás elbíráló bizottságának elnöke. Ugyanis az *Országos Közbeszerzési Hatóság* elutasította az egyik pályázó, a nagyszebeni *Sinecon és a Part of Art* fellebbezését és így a városháza szerdán aláírja a szerződést a nyertes Concefa-val. (*szabadság*)

2009. július 23.

Jövő júliusig megújul a kolozsvári Mátyás-szobor

júliusig megújul a kolozsvári Mátyás-szobor, miután a helyi önkormányzat vezetői tegnap aláírták az erdélyi város főterén álló szoborcsoport restaurálásáról szóló szerződést.

A közbeszerzési eljárás során győztesnek kihirdetett Concefa Rt.-vel kötött megállapodás értelmében a nagyszebeni cég egy éven belül újítja fel Fadrusz János 1902-ben leplezett monumentális alkotását.

A kivitelezőknek nem lesz könnyű dolguk, Mátyás lovas szobra és a mellékalakok - a fekete sereg vezérei, Magyar Balázs, Kinizsi Pál, Báthory István és Szapolyai János - ugyanis valószínűleg belülről is -megrozsdásodtak az évtizedek folyamán, a kőtalpzat teljes kicserélését pedig az is nehezíti, hogy a Szamos "vándorlása" és a Főtér iszaposodása miatt az alap megsüllyedt.

A szoborcsoport felújításáról már 2006-ban rendezett együttes ülésén megállapodott a magyar és a román kormány, és döntés született arról is, hogy a munkálatok szakértők által 800 ezer euróra becsült költségét fele-fele arányban fedezi a két állam.

Jelenleg a munkálatok költségének fedezésére csak a magyar állam által átutalt összeg áll rendelkezésre. A román kormány ugyanis tavaly visszahívta a rá eső részt a szoborcsoport felújításának leállása miatt. Sorin Apostu polgármester szerint a román kormánynak utólag fogják benyújtani a számlát. (*mti/krónika*)

2009. augusztus 19.

Jogi és szakmai viták övezik a Mátyás király szoborcsoport restaurálását

Jogi és szakmai viták robbantak ki a kolozsvári Mátyás király szoborcsoport restaurálására kiírt versenypályázat körül, amelynek nyertese az önkormányzat csaknem három hónappal ezelőtti döntése alapján egy nagyszebeni cég lett.

A kolozsvári polgármesteri hivatal a nagyszebeni Concefa Kft.-t bízta meg a város főterét 1902 óta ékesítő Fadrusz János-alkotás restaurálásával. A szerződést július végén írták alá a felek.

A közbeszerzési eljárás első szakaszában kizárt budapesti Kalória Hőtechnikai Kft. perrel fenyegeti a versenytárgyalást lebonyolító polgármesteri hivatalt amiatt, hogy még nem térítette meg a húszezer lejes pályázati garanciális biztosítékot, noha ezt a román közbeszerzési törvény értelmében már július végéig meg kellett volna tennie.

A városháza készpénzben fizetne arra hivatkozva, hogy a román kincstár külföldre nem utalhat pénzt, a magyar cég azonban ragaszkodik a kaució banki átutalásához. A cég 22500 lejes kártérítést is követel a polgármesteri hivaltól, miután kiderült, hogy az önkormányzat sem a pályázat kiírásakor, sem az eredményhirdetésekor, sem pedig a győztes pályázóval történt szerződéskötésekor nem rendelkezett a kiírásban szereplő 800 ezer euróval, csak annak felével.

Eddig ugyanis csak a magyar kormány utalta ki a 400 ezer eurót, a román kormány viszont visszakérte a 2008-ban folyósított hasonló összeget, mert azt az önkormányzat nem költötte el a tavalyi naptári évben. A két ország közötti egyezség értelmében a román és a magyar kormány fele-fele arányban állja a restaurálás költségeit.

A munkálatok még nem kezdődtek el, de máris élénk szakmai vita zajlik a szoborcsoport rendbetételéről is. A felújítási tervet kidolgozó Kolozsi Tibor szobrászművész és Szabó Bálint építőmérnök - akiknek a restaurálás kivitelezésére kiírt pályázaton részt vevő cégük szintén alulmaradt a nagyszébenivel szemben - kifogásolta, hogy a restaurálás jogát elnyert Concefa "útépítésre szakosodott, szakirányú jogosítvánnyal nem rendelkező" művésszel végezteti a bronzmunkálatokat.

Ioan Câdea szobrász elismerte a lapnak, hogy valóban nem rendelkezik a román művelődési minisztérium ilyen irányú minősítésével. "A minisztériumi restaurátori minősítés egy év alatt beszerezhető, a tudás azonban nem" - nyilatkozta a szakember, akinek neve a Bem- és Petőfi-dombormű, valamint Bolyai mellszobra révén a magyar közönség előtt sem ismeretlen.

Az 52 éves művész a nagyszébeni Bruckenthal Múzeum szakértőiből álló csapattal vág neki a munkálatoknak. Becslése szerint egy év alatt végezhetik el a felújítást. *(mti/krónika)*

2010. április 21.

szerk. **IDŐKAPSZULA KÉSZÜL** Üzenj a jövőnek Mátyás király lovával!
Kommentjeidet kinyomtatjuk, majd az Amaryllis Társaság elhelyezi a szobor belsejében. Azokat a szoborcsoport legközelebbi restaurálásakor olvassa majd el az utókor.

Időkapszulát készül elhelyezni az **Amaryllis Társaság** a restaurálás alatt álló Mátyás király-lovasszobor belsejében. Az ötletgazda Kolozsi Tibor szobrászművész, restaurátor és László Bakk Anikó – az Amaryllis tiszteletbeli elnöke.

A kezdeményezéshez a Transindex is csatlakozik: olvasóink az alábbi felületen, kommentekben írhatják meg a jövőnek szóló üzeneteiket. A kommenteket május 14-ig gyűjtjük, kinyomtatjuk, majd átadjuk az amarylliseknek, akik a restaurátoroknak továbbítják. Az időkapszulát a ló testében levő üres térben május 15-én helyezik el a restaurátorok. A folyamatról mindvégig tudósítunk. Az utókor a következő restaurálás alkalmával olvashatja majd el a kapszulában levő papírtekercesek tartalmát.

A kommenteket megjelenés előtt moderáljuk: nem szeretnénk gyűlölködő, uszító, trágár üzeneteket helyezni el az időkapszulában. Ha egy mód van rá, az üzenetek szerzői tüntessék fel valódi nevüket.

2010. május 12.

Még legalább egy hónapig tart a Mátyás-szoborcsoport restaurálása

Mindezt a szoborcsoport restaurálásán dolgozó restaurátor-csapat egy tagja nyilatkozta az *Új Magyar Szónak*. Jelenleg a ló lábában található stabilizáló anyagokat olvasztják ki, hogy könnyebben hozzáférhessenek a nehezen megközelíthető részekhez is.

A szoborcsoport vezéralakjainak restaurálása is szépen halad, már a szobrok belső szerkezetét összetartó csavarokat is kicserélték. A nemrég szétbontott lovas alak még egy hónapig biztosan "nyitva" lesz.

Nagy Benjámín kőfaragó szerint a csapat a tőle telhető legjobbat nyújtja hogy minél hamarabb és a lehető legjobb minőségben fel tudja újítani a szoborcsoportot, ám néha váratlan fordulatokat is vesz a munkafolyamat, amelyek miatt lelassul a tempó.

A magyar és a román állam által finanszírozott felújítási munkálatokkal 2010 júliusáig kellene elkészülniük a kivitelezőknek. *(mti)*

2010. május 19.

Ellehetetlenítheti a pénzhiány a Mátyás-szoborcsoport restaurálási munkálatait

Anyagi gondok akadályozzák a Kolozsvár Főterén levő Mátyás-szoborcsoport restaurálási munkálatainak haladását – írják a Szabadság és a Krónika napilapok. Az utóbbi napilap által megszólaltatott kolozsvári polgármesteri hivatal és a szoborcsoport restaurálást végeztető nagyszebeni vállalat, a Concefa Rt. képviselőinek egybehangzó véleménye szerint nem létezik semmiféle fennakadás a finanszírozás terén.

Kolozsi Tibor szobrászművész, a bronzalakok restaurálásával a Concefa Rt. által megbízott egyik alvállalkozó ennek szöges ellentétét állítja: elmondta, nem tudja megmagyarázni az alvállalkozók és a munkáltató, illetve polgármesteri hivatal eltérő nyilatkozatait.

Elmondta, a sajtóból értesült arról, hogy a Concefa a neki járó összeg 25%-át már megkapta. Ezek szerint, – véli a szakember – a vállalatnak fizetőképesség kellene lennie, azonban az építőtelepen nem ezt lehet észlelni: a Concefa saját munkásai immár két hónapja nem kaptak fizetést, ő maga pedig nem tudja beszerezni a szükséges anyagokat, felszereléseket. „A munkálatok mostani fázisában már rozsdamentes acél rudakat kellene kovácsolni, de az anyagra nincs pénz” - panaszkolta Kolozsi. Hozzátette, a vistai kőfaragó alvállalkozó szakembernek a magyarországi süttői kőbányából (innen érkeztek a talapzat eredeti kőelemei) származó kődarabokat kifizette ugyan a vállalat, azonban a szállítást a kőfaragónak saját zsebéből kellett állnia.

Kérdésünkre elmondta, a neki járó pénzüsszegnek körülbelül a 2%-át kapta meg eddig, noha a Concefa már a pénze 25%-át megkapta a polgármesteri hivaltól.

Érdeklődésünkre elmondta, drámai lenne, ha a tél beálltáig nem fejeződne be a szoborcsoport restaurálása, mert a fagyos hónapokban nem lehet dolgozni, a leszerelt és földre helyezett szoborelemek pedig a hideg miatt károsodhatnak.

Mint ismeretes, a szoborcsoport restaurálásának költségeit fele-fele arányban állja a magyar, illetve a román állam. Magyarország már a szerződés aláírása előtt megküldte a finanszírozás ráeső 400 ezer eurót kitevő részét. *(hírszerk.)*

2010. szeptember 17.

kérdezt:Kertész Melinda□**MÁTYÁS IN THE AIR**□Az idővel versenyeznek a Mátyás-szoborcsoport restaurátorai□□

A kérdés úgy lóg a levegőben, mint Mátyás és a lova: kész lesz-e a Fadrusz-alkotás restaurálása az év végéig. Kolozsi Tibor tudja a választ. [interjú]

Saját magát is megmintázta Fadrusz János” – mutat Kinizsi Pál bronzalakjára Kolozsi Tibor, a szobrok restaurálásával foglalkozó szobrászművész.

A kolozsvári Főtéren zajlik a Mátyás-szoborcsoport restaurálása, a munkát elnyerő Concefa vállalat munkásai a talapzat köveit rakják egymásra, a szobrokkal foglalkozó Kolozsiék pedig ki-be bujkálnak Mátyás egy-egy vezére szobrának belsejébe. Az erőgépek és kalapácsolás keltette zajban a palánkon túli élet hangjai be sem szűrődnek. Az idővel folyik a verseny.

Mennyire reális, hogy a meghosszabbított határidőre, szeptember 30-ra kész lesz a restaurálás?

Kolozsi Tibor: Honnan hallotta, hogy szeptember 30-ra kész kell legyen? Mint kiderült, a szerződést mégsem hosszabbították meg.

Ezek szerint a szeptember 30-i dátum légből kapott?

(nevet) Mi hitegetjük a városházát, és ők próbálnak minket siettetni, de azt hiszem, egyikünknek sem lesz ebben a dologban sikere, mert itt minden attól függ, hogy technológiailag hogy lehet kivitelezni a munkát.

A lépéseket nem tudjuk kihagyni, ezen lépések mindenikének meghatározott kifizetési ideje van: például a cement kötésének ideje meghatározott, mint az is, hogy mikor lehet a betont terhelni. Folyamatosan építkezünk, szintenként, és nem lehet elsietni.

A talapzat szétszedése eredetileg nem volt benne a restaurálási tervben, azonban ezt mégis meg kellett tenni, ez pedig jócskán lelassította a munkát.

– Nem volt tervben, mert nem tudtuk, hogy mennyire rongálódott, mállott szét a belseje. Kiderült, hogy nem volt túl merevre készítve, nem is volt betonalapja, hanem csak kővel töltötték fel az alapot. Ezeket a köveket meg sem faragták, hanem csak zúzott követ raktak a talapzatba. Emiatt a talapzat szétrepedt. Ez hosszabbította meg a munkát, tulajdonképpen a nézeteltérés is innen származik, hiszen a munka, amire mi vállalkoztunk, nem ez volt, hanem ennek negyede. Minden meghatározódott: a munka, és természetesen a rá fordított időmennyiség is.

Tehát azt mondaná, hogy nincs esély arra, hogy idén elkészüljön a restaurálás?

– Meg kell lennie, mert télen malterrel nem lehet dolgozni, tehát a kőművesmunkát nem lehet folytatni. Mi igyekszünk, hogy a fagy beállta előtt legyünk meg. Kozmetikázást lehet még azután is végezni a talapzaton és a bronzelemeken, de az érdemi munkának meg kell lennie.

Eddig milyen munkafázisokkal készültek el?

– Visszabontottuk a talapzatot, leemeltük a vitézeket, a királyt lovastul felemeltük. Ezután szétszedtük a szobrokat, majd leértünk arra a szintre, ahol a talapzatot meg kellett alapozni. Ez megtörtént, emellett egy vasbeton koszorút építettünk be, és elkezdődött a talapzat köveinek a felrakása. Ez a munka éppen most van folyamatban. Amikor felépül, akkor vissza tudjuk helyezni a vitézeket, a bronzelemeket. A figurákban vázakat, csavarokat cseréltünk, hiányzó részeket egészítettünk ki, repedéseket hegesztettünk be.

A restaurálás elkezdése előtt már feltérképezték, milyen megrongálódott, letört vagy elveszett elemeket kell pótolni. Néhány darabot a múzeumban őriztek, ezeket sikerült visszaszerezni?

Néhány elem valóban a múzeumba jutott, mert nem volt ahova elraktározni. Amit a múzeumban őriztek, azt visszaigényeltük, és vissza is adták, mert ide tartozik, nem őrizhetik külön. **Szapolyai János** kardja, és a török zászló nyele, és egy sarkantyú került vissza a múzeumból. Viszont a római katolikus parókián megtaláltuk a janicsár zászló lófarok elemét. Rohonyi D. Iván sajtófotós értesített minket, hogy ő ott látta ezt az elemet. Mi át is mentünk, és megtaláltuk a parókia kazánházának ajtaja mögött, egy félárnyékos, nemigen használt fészkerben.

A főesperes úr sem tudott arról, hogy ez az elem a parókián van. Biztos, amikor ez a darab letört, valaki bevitte a parókiára, gondolván, hogy ott jó helyen lesz. Jó helyen is volt, csak hogy annyira, hogy majdnem feledésbe merült, hogy ott van.

Mennyire voltak megrongálódva a bronzfigurák?

Nagyon tönkre voltak menve azok a csavarok, amelyek segítségével összeillesztették a szobrok részeit. Annak idején nem állt rendelkezésükre a hegesztés technológiája. Minden csavarozva és nyitva van.

A szobrot lefektetni nem lett volna tanácsos, mert sérülések nélkül valószínűleg nem úszta volna meg. A vitézeket ugyan lefektettük, de minden egyes figurának készítettünk egy-egy személyre szabott tartószerkezetet, egy úgynevezett „vasravatalt”, az elálló részeket – például egy kinyújtott kart – külön kitámasztottuk. Ennek az előnye, hogy körbe lehet járni a szobrokat. Nem állíthattuk őket lábra, mert a tartóvasakat ezekben a figurákban is ki kellett cserélni. De ezek nem olyan nagy darabok, mint a lovasszobor, megbírják a fektetést. A Mátyás-szobor helyben maradt – így jobb, mert 40 centimétert emeltünk rajta, és amikor majd visszaengedjük, akkor tudjuk, hogy ugyanannyit kell süllyeszteni, ez pedig könnyíti a munkánkat.

Néhány hónapja a vistai kőfaragók leálltak a munkával, mert nem fizették ki őket. Az építőtelegen már alapvető kiadásokra sem futotta. Mostanra hogyan alakultak az anyagiak?

Ezt a fázist túlléptük, de most is vontatottan megy a munka a kifizetések akadozása miatt. Egyébként felhívták a figyelmemet, hogy alvállalkozóként nem hibáztathatom a várost a kifizetés elakadása miatt. Most a kövek beépítése a talapzatba sürgős lett, úgyhogy valószínű, ők is megkapták a pénzüket.

Eddig elégedett a munkával?

A szakemberekkel mindig megbeszéljük a dolgokat, hiszen egy ekkora munka esetében az nem működik, hogy valaki eldönti, mit akar csinálni, mert óriási a felelősség. A munka végén valószínűleg lesz kritika is, van, aki ért hozzá, van, aki nem, de mindenkinek lesz véleménye, erre pedig fel kell készülni.

2010. szeptember 23.

November 27-ig kell befejezni a Mátyás-szoborcsoport restaurálását

Új határidőben állapodott meg a kolozsvári polgármesteri hivatal és a Mátyás-szoborcsoport felújításával megbízott cég, a Concefa. A határidő meghosszabbításáról László Attila, Kolozsvár alpolgármestere számolt be az *Új Magyar Szónak*.

Az eredetileg 2010. július 22-re kitűzött határidő meghosszabbítását és a késés esetén felszámolandó büntetések eltörlését az tette szükségessé, hogy **előre nem látható akadályok léptek fel a munkálatok közben** - ugyanis a talapzatot is meg kellett erősíteni, ez pedig jelentős csúszást okozott az eredeti ütemtervhez képest.

László azt is elmondta az ÚMSZ-nek, hogy a szoborcsoporra nem fog visszakerülni sem a Funar idején kitett tábla, sem az eredeti, 1902-es Nagy-Magyarország ábrázolás. (*úmsz*)

2010. október 11.

Megtartották a főpróbát: illeszkedik a Mátyás-szobor a talapzatra

Vége felé közeledik a Kolozsvár Főterén levő **Mátyás-szoborcsoport** restaurálása: a mai napon "visszapróbálták" Mátyás lovas szobrát az újjáépített talapzatra. Véglegesen azonban csak valamikor a hét folyamán kerül helyére a szobor - tudtuk meg Kolozsi Tibortól, a bronzfigurák restaurálásával megbízott szobrászművésztől.

Mint ismeretes, a restaurálás elkezdésekor - a vitézeket ábrázoló szobrokkal ellentétben - Mátyás lovasszobrát nem vették le a talapzatról, hanem a talapzat fölé, a levegőbe emelték. Kolozsi Tibor korábban **elmondta**, a Mátyás-szobrot nem lehetett volna oldalra fektetni, mert nagy méretei és súlya miatt valószínűleg nem úszta volna meg sérülésmentesen, ezért döntöttek a felemelése mellett.

Amennyiben az időjárás nem hátráltatja a munkát, a szoborcsoport restaurálása november közepe táján befejeződik. (*hírszerk.*)

2010. november 2.

S. Z. **SZEVASZ VILÁG!** Elhelyezték az időkapszulát a Mátyás-szobor belsejében

A Transindex-olvasók üzenetei, levelek, versek, gyermekrajzok, gépelt papírlapok, újságok és egy film. És megvan a konszenzus: sikerült megragadni a korhangulatot. [fotóriport]

2010. november 30.

fotózott: Lazlow von Donau **LEKERÜLT A BURKOLAT** Nézd meg az elkészült Mátyás-szobrot!

Szépen ragyog a kolozsvári főtéren a szoborcsoport. Minden darab a helyére került, leszámítva a Funar-korszakbeli táblácskát.

2010. december 16.

HOME JOGOK A Matyi szobor felújítása kapcsán KAA

Helyszín és időpont: Marosvásárhely, koraeste. Két átszellemült arcú fiatalember állít meg, cinkosan érdeklődnek, hogy hol a Mátyás-szobor?

Mostanában ez a kis szituációs gyakorlat jut eszembe a Mátyás szoborról. Amúgy nincs "Mátyás szoboros" történetem, meg félek is attól, hogy bármit mondanék, olyan lenne, mintha egy tompa, szépiás, életlen Polaroid fotót mutatnék.

'91-ben jártam először Kolozsváron. A barátom nagypaját látogattuk meg, aki sportújságíró volt. Csak úgy mellékesen mentünk el a szoborcsoport előtt, Mátyást előtte csak mint rajzfilmkaraktert ismertem. Az egyik padon ült egy srác – akkoriban messziről ki lehetett szűrni, hogy kik a magyar diákok, ma már nehezebb. Freud Pszichoanalízisét olvasta, a Téka sorozatban. Ennek hatására megpróbáltam a Körös partján kiolvasni a kis kötetet, de nem

sikerült.

Egy nyáron szimbolikus logikából pótvizsgáztam. A tér meleg, narancssárga fényekben játszott, mint a mexikói filmekben. Kiültem egy padra, amely kényelmesebb volt, mint amilyennek látszott. Ropogtak a kavicsok, szállt a por. Hmmm...

Tél szag van. Valaki berohan a KMDSZ-irodába, hogy valamit csinálnak a szoborral. Kimegyünk, sötét van és elég hideg. Sokan összegyűltünk, nyugtalanság, kiáltás. Persze kint van a karhatalom is. Épp egy táblát szerelnek fel – az egyik munkás kérdően néz a helyzethez képest nagyon közömbös arcú rendőrrre. Megérti az üzenetet és kalapálja tovább a csapatot a talapzatba.

Akik összegyűltünk, tehetetlennek éreztük magukat: az egyik KMDSZ-es megpróbált átfurakodni a rendőrkordonon, és egy idegen virágcsokrot a talapzatra tenni. Nem tudni mit jelentett a gesztus, de tenni kellett valamit, és pont akkor, pont annak az embernek nem volt jobb ötlete. Pár órára elvitték a zsaruk, de tudván mennyire vágta a románt, Titu Maiorescu kritikai munkássága aligha kerülhetett szóba. Most Csíkszereda alpolgármestere. Röviden: olyan kínlódás-ízű volt az egész.

Valaki kitalálta a gyertyás körmeneteket: csak néhány napig tartott a motiváció, tudniillik abban az évben nagyon hideg tél készülődött. Lila ujjakkal fogtuk a gyertyát, és arról beszélünk, mennyi ideig marad fent a szobron Funar táblája. Az elhangzottak közül az én verzióm a legpesszimistább: azt mondom, két hónapig. A körmenetben amúgy alig voltak kolozsváriak, inkább csak más városból érkezett diákok. Később is azt tapasztaltam, hogy a kolozsvári magyarok úgy vannak Kolozsvárral, mint az arabok a piramisokkal: very big, very old, s annyi.

Pár év múlva egyik nap azt vesszük észre, hogy az egyik csavar nincs benne Funar táblájában. Kiesett volna? Valaki kivette volna? Mindkét verzió valószínűtlen. Inkább annyira bebújt, hogy már nem látszik ki a feje.

A Matyi szobor nem köztéri szobor volt, inkább egy nagy búra, ami visszatükrözte az aktuális hangulatunkat. Most, hogy a téren már nem száll a por, akváriumba kerültek a teherautón odaszállított római romok, most, hogy a szobron nincs rajta Funar táblája, vajon mit tükröz majd vissza ez a tér?

2010. december 8.

Kelemen Hunor január 22-ét javasolta a Mátyás-szobor újraavatására

Kelemen Hunor kulturális és örökségvédelmi miniszter január 22-ét, a Magyar Kultúra napját javasolja a kolozsvári Mátyás szobor felavatására. Indoklása szerint ez lenne az az időpont, amely a legmegfelelőbb Fadrusz János nemrégiben restaurált művének az átadására.

„A Himnusz ünnepe az értékteremtés ünnepe is. Azt az alkotómunkát kell értékelnünk, amely megtartja közösségünket, továbbélteni anyanyelvünket, és amelynek köszönhetően környezetünk folyamatosan alakul, változik, gazdagabb és színesebb. A kolozsvári Mátyás szobor a város szívében, megújult fényben uralja a teret és arra emlékeztet, hogy a kultúra azé, aki folyamatos gondnal műveli, tiszteli, és azé, aki tudja: naponta kell tennie azért, hogy örökségünk ne vesszen feledésbe, a közöny homálya, pora ne lepje be.” – fogalmazott Kelemen Hunor. Hozzátette, „amit a közélet más területein kínkeservesen tudunk megértetni, elfogadtatni, megismertetni – értékeinket, műkincseinket, hagyományainkat, szimbólumainkat és ünnepeinket – az a kultúra területének sajátja, többletértéke” - így Kelemen.

A kulturális és örökségvédelmi miniszter a továbbiakban egyeztet az időpontról a magyar

féllel illetve a kolozsvári önkormányzattal annak reményében, hogy a javasolt nap és annak jelentése megfelelő lesz a Mátyás szobor avatására minden fél számára. A Kulturális és Örökségvédelmi Minisztérium 1 millió 500 ezer lejjel támogatja a kolozsvári Mátyás király szoborcsoport helyreállítási munkálatait.

Kelemen Hunor ez év november elején személyesen tájékozódott a helyreállítási munkálatokról Kolozsváron. Mint ismeretes, a román és a magyar kormány egyenlő arányban vállalta a szobor restaurálásának költségeit, erről először a 2006-os román-magyar kormányülésen tárgyaltak, az akkor kötött egyezmény arról szólt, hogy közösen újítja fel a két ország a Kolozsvár jelképeként ismert Mátyás-szobrot, 2008 novemberében pedig aláírták a teljes restaurálásáról szóló megállapodást. A szobor öt bronzalakjának restaurálási munkáit Kolozsi Tibor kolozsvári szobrászművész vezette. *(hírszerk.)*

2011. január 13.

Újabb időpontot javasol Kelemen Hunor a Mátyás-szobor felavatására

Kelemen Hunor kulturális és örökségvédelmi miniszter ma délelőtt fogadta Füzes Oszkárt, a Magyar Köztársaság bukaresti nagykövetét, aki ismertette Magyarország uniós elnökségi prioritásait. A magyar nagykövet ugyanakkor méltatta a nemrég elfogadott oktatási törvényt és gratulált az RMDSZ-nek ehhez a nagyon fontos eredményhez.

A nagykövet tájékoztatta Kelemen Hunort, hogy a magyar kormány számára nem megfelelő a kulturális tárca által javasolt, korábbi, január 22-re kitűzött időpont a kolozsvári Mátyás szoborcsoport felavatására. „Amennyiben az időpont nem megfelelő a Magyar Kormány számára, azt javaslom, hogy Mátyás király restaurált szobrát február 23-án, a magyar uralkodó születése napján avassuk fel. Úgy vélem, hogy mivel a felújítás közös erőfeszítéssel történt, ezért ünnepeznünk is együtt kell. Nagyon remélem, hogy az általam javasolt, új időpont megfelel a magyar félnek és hamarosan egyeztethetünk az ünnepi esemény részleteiről” - mondta Kelemen Hunor. *(hírszerk.)*

2011. január 14.

Továbbra is kérdéses a Mátyás-szobor újraavatásának időpontja

Szócs Géza a magyarországi Nemzeti Erőforrás Minisztérium kultúráért felelős államtitkára személyes véleménye szerint az RMDSZ-kongresszus utáni időpontra kellene halasztani a magyar és román közpénzekből restaurált, kolozsvári Mátyás-szoborcsoport újraavatását.

A *Szabadság* kolozsvári napilap megkeresésére Szócs Géza úgy nyilatkozott, február 27-e és március 14-e is felmerült, mint lehetséges időpont, ám a helyzet tisztázásáig a tárcája kívár.

A romániai kulturális minisztérium sajtóosztálya szerint a szaktárca legutóbb két időpontot is javasolt a leleplezésre, szem előtt tartva azt, hogy a javasolt dátumok tartalommal és jelentéssel bírjanak a magyar közösség számára. Így a szaktárca január 22-re, vagyis a Magyar Kultúra Napjára, vagy február 23-ra, Mátyás király születésnapjára időzítette volna a leleplezést. Azonban Füzes Oszkár magyar nagykövet csütörtökön közölte Kelemen Hunorral, hogy a magyar kormánynak január 22-e nem megfelelő időpont.

A sajtóosztály szerint a Szócs által említett február 27-i, illetve március 14-i dátum egyike sem merült fel az egyeztetések során, azonban a február 27-i dátum nem megfelelő a romániai tárcának, hiszen ezen a napon zajlik az RMDSZ kongresszusa, ahol Kelemen Hunor művelődési tárcavezetőnek részt kell vennie.

Ami a március 14-i dátumot illeti, kései időpont, hiszen a szobor műszaki átadása november végén már megtörtént, így a kolozsváriakkal szemben sem lenne méltányos ekkorra időzíteni az újraavatást. *(hírszerk.)*

2011. január 18.

Flashmobbal lepleznék le a kolozsvári Mátyás-szobrot

A **Facebookon** terjed az a felhívás, amelyben a kezdeményezők arra kérik a kolozsváriakat, vegyenek részt a Főtéren tervezett villám-megmozduláson, amelyben jelképesen lelepleznék a felújított Mátyás-szobrot.

A felhívás szövege:

Elegünk van a Mátyás-szobor leleplezése körüli huzavonából!

Gyere január 20-án csütörtökön 16:50-kor a Mátyás-szobor elé. Legyen nálad egy darab fehér vászon (lepedő, párnahuzat) vagy egy egyszerű papírlap. 16:58-kor fordulj arccal a szobor felé, és két kezedbe tartva nyújtsd előre a vásznat úgy, hogy az számodra eltakarja a szobrot. Nézd a vásznat 2 percig. 17:00-kor egy harangkondulást fogsz hallani, ekkor engedd a vásznat lehullani. 1 percen át tapsold a szobrot. 17:01-kor készíts egy fényképet a szoborról, és távozz a térről. Küldd el a képet egy üzenetben Matthias Rex-nek a Facebookon vagy emailen a matthias_rex@yahoo.com címre. *(hírszerk.)*

2011. január 21.

szerk. **LELEPLEZTETETT!** Birtokba vették a kolozsvári lakosok a Mátyás-szobrot

Megunva a szoborcsoport újraavatásának időpontjával kapcsolatos egyeztetések huzavonáját, a kolozsváriak jelképesen, flashmobbal leplezték le a restaurált alkotást.

Úgy tűnik, megunták a román és a magyar kormány közötti, hónapok óta húzóódó, hivatalos leleplezéssel kapcsolatos huzavonát a kolozsváriak: flashmob keretében jelképesen leplezték le ma a Mátyás-szoborcsoportot.

17 óra előtt pár perccel tanácstalanul figyelte néhány rendőr a Kolozsvár főterén gyülekezőket. 17 óra előtt két perccel már mintegy ötven személy sorakozott a szobor előtt fehér lepedővel vagy papírlappal kezében. A fehér felületű tárgyakat ekkor úgy tartották fel maguk előtt, hogy az eltakarja a Fadrusz-féle műalkotást. Amikor 17 órakor megkondult a harang, elengedték a lepedőt vagy papírlapot, és tapsoltak: ki-ki saját maga számára leleplezte a szobrot, a Facebookra a hétvégén felkerült **felhívásnak** megfelelően.

A flashmobra László Attila alpolgármester is kíváncsi volt, ám ő semmit sem tartott a kezében. Az alpolgármester kérdésünkre elmondta, a rendezvény természetes reakció volt arra az időhúzásra, amit a szoborcsoport újraavatása kapcsán tapasztalhatunk. Elmondása szerint ő civilként vett részt az akción, azonban sem lepedőt, sem fehér papírlapot nem hozott magával. „Úgy alakult, hogy éppen arra jártam, egy tévéstudióba igyekeztem, ahol a havazás okozta gondokról kellett beszélnem” – mondta, és hozzátette: gratulál a szervezőknek.

Mint ismeretes, a restauráció költségeit Magyarország és Románia kormánya közösen állta, így az ünnepélyes újraavatásra a két ország képviselőinek jelenlétében kellene sor kerüljön. A romániai művelődési minisztérium több időpontot is javasolt a magyarországi fél számára a szobor ünnepélyes újraavatására, ám utóbbi ezeket **rendre elutasította**.

Amint arról korábban már beszámoltunk, a szoborcsoport restaurálási munkálatai tavaly őszi végén befejeződtek, a műszaki átadás már november végén megtörtént.

2011. február 19.

Április elején avatják újra a Mátyás-szobrot

Réthelyi Miklós, a magyar nemzeti erőforrás minisztere elfogadta Kelemen Hunor romániai kulturális miniszter meghívását, és részt vesz a kolozsvári Mátyás-szoborcsoport újraavatásán - közölte a tárca péntek este az MTI-vel.

"A mindkét fél számára megfelelő időpontról történt többszöri egyeztetés eredményeként Réthelyi Miklós a román fél által javasolt április 2-3-ai hétvégén tud eleget tenni a felkérésnek. Erről a Nemzeti Erőforrás Minisztérium a héten levélben értesítette román Kulturális és Örökségvédelmi Minisztériumot" - áll a közleményben.

A Kolozsvár főterén álló, Fadrusz János által alkotott, 1902-ben leleplezett szoborcsoport restaurálásának költségeit fele-fele részben a román és a magyar állam fizette.

Korábban Kelemen Hunor két időpontot is javasolt Fadrusz János alkotásának újraavatására: január 22-ére, a magyar kultúra napjára vagy február 23-ára, Mátyás király születésnapjára időzítette volna a szobor átadását. Az első időpontot a magyar fél elutasította. A másik időpontról Szócs Géza magyar kulturális államtitkár a Szabadság című napilapnak azt nyilatkozta: szerinte a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) kongresszusa utáni időpontra kellene halasztani a szoborcsoport újraavatását. Szócs február 27-ét vagy március 14-ét tartotta volna alkalmas időpontnak. A február végi időpont egybeesett volna az RMDSZ kongresszusával, a márciusit pedig túl későinek találta a romániai minisztérium. (mti)

2011. február 21.

Február 23-án jelképes avatóünnepséget szerveznek a Mátyás-szoborcsoportnál

Jelképes avatóünnepséget szerveznek az erdélyi magyar történelmi egyházak és mintegy húsz erdélyi civil szervezet a kolozsvári Mátyás király szoborcsoportnál, mivel a nemrég restaurált emlékmű hivatalos ünnepi újraavatására csak április elején kerül sor.

Mintegy húsz erdélyi magyar civil szervezet, az erdélyi magyar történelmi egyházak, valamint a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) és az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) Kolozs megyei szervezetei "csendes" ünnepséget szerveznek szerdán, Mátyás király születésének 568. évfordulója alkalmából, megkoszorúzva a tavaly év végén restaurált, csaknem százöt éves szoborcsoportot.

"Legyen ez a gesztusunk, csendes ünnepségünk egyszermind önbecsülésünknek és abbéli örömünknek is a kifejezője, hogy végre befejeződtek (három hónappal ezelőtt) és minőségükben is kielégítőek a szoborfelújítási munkálatok" – olvasható a szervezők által közzétett felhívásban. A szervezők arra kéri a romániai magyarságot, a résztvevőket, „szívükben, lelkükben vegyék át, avassák fel újra” a magukénak vallott Fadrusz János-alkotást.

A magyar és a román állam által közösen restaurált szobor hivatalos újraavatására több időpontjavaslat visszautasítása után április 2-án vagy 3-án kerül sor, mivel a romániai kulturális minisztérium és a magyar Nemzeti Erőforrás Minisztériuma abban egyezett meg, hogy a hivatalos ünnepséget április első hétvégéjén tartják meg.

Január 20-án egy flashmobon már jelképesen újraavatták kolozsvári lakosok a Mátyás-szoborcsoportot, válaszként a politikum általi elodázásra. (mti)

2011. február 22.

Elhatárolódnak a protestáns egyházi szervezetek a Mátyás-szobornál megtartandó rendezvénytől

Elhatárolódott a Református, az Evangélikus-Lutheránus és az Unitárius egyház attól a felhívástól, amely február 23-án, Mátyás király születésének évfordulója alkalmából koszorúzásra és közös imára hívja a kolozsváriakat a Főtéren levő Mátyás-szoborcsoporthoz, amelynek restaurálási munkálatai három hónappal ezelőtt értek véget.

Bár a (Meg)hívó szó című felhíváson 16 civil szervezet, a megyei RMDSZ és EMNT, illetve a Katolikus Egyház mellett a három egyház aláírása is szerepel, ez utóbbiak elhatárolódnak a

kezdeményezéstől. "Alulírottak, mint egyházunk törvényes képviselői, ezúton hozzuk Kolozsvár lakosságának tudomására, hogy a 2011. február 18-án keltezett „(Meg)hívó szó” című felhívást nem mi bocsátottuk ki, azt mi alá nem írtuk, sőt, tudomásunk sem volt róla. Habár a kezdeményezéssel sok tekintetben egyet tudnánk érteni, egyházunk nevének megkérdezésünk nélkül való feltüntetését a szervezők részéről visszaélésnek minősítjük” - áll egy, az egyházak püspökeinek a Szabadság napilaphoz eljuttatott közleményében. (szabadság/hírszerk.)

2011. február 23.

D.L - K. M. **REFLEKTORFÉNYBEN** Kelemen: április 2-án biztos megtörténik a Mátyás-szobor újraavatása. A művelődési miniszter is koszorúzott a Mátyás király születésnapjának évfordulójára szervezett megemlékezésen a Kolozsvár Főterén levő szobornál.

Több száz, leginkább idős személy jött el Kolozsvár főterére szerda este, a Mátyás-szoborcsoport előtt lezajlott megemlékező ünnepségre, amit Mátyás király születésnapjának 568. évfordulója alkalmából szerveztek meg a Kolozs megyei civil szervezetek, az RMDSZ és EMNT megyei szervezete. Az eseményen rész vett Kelemen Hunor művelődési miniszter is.

Kérdésünkre elmondta, a király születésnapjának ünnepére érkezett, mivel a nagy államférfi emléke előtt szeretne tisztelegni. Hangsúlyozta, jelenlétével nem kíván üzeni a magyar kormánynak, amely, mint ismeretes, rendre elutasította a román-magyar közös finanszírozással restaurált szoborcsoport újraavatására javasolt összes időpontot.

Kelemen elmondta, sajnálja, hogy a magyar kormány sem a január 22-i Magyar Kultúra Napját, sem a február 23-i, Mátyás király születésnapját nem találta megfelelő időpontnak az újraavatásra, azonban meggyőződése, hogy április 2-án immár a magyar kormány is képviselteti magát, és végbemehet az esemény.

A mai rendezvényen a református egyház kivételével az összes történelmi egyház képviseltette magát, bár korábban cáfolták, hogy előzetes egyeztetés után aláírták volna az eseményre való meghívót.

Takó István a római-katolikus egyház, Kalit Eszter az evangélikus-lutheránus egyház és Rüszt Fogarasi Tibor az unitárius egyház képviselői intézte ünnepi szavait a közönséghez, majd Kelemen Hunor művelődési miniszter megnyitotta a koszorúzókat. Többek között Eckstein-Kovács Péter államelnöki tanácsos is elhelyezte koszorúját a szoborcsoport talapzatára.

2011. március 31.

Kolozsvár: holnapután adják át ünnepélyes keretek között a Mátyás-szoborcsoportot

Április 2-án, szombaton 14 órától adják át ünnepélyes keretek között Kolozsvár főterén a felújított Mátyás-szoborcsoportot. A rendezvényen részt vesz a két finanszírozó: a román és a magyar kormány magasrangú képviselői, egyházvezetők, s a helyi és megyei önkormányzat képviselői is.

"Régóta várt esemény volt a szoborcsoport felújítása, régóta várt esemény lesz a felújított szoborcsoport hivatalos és ünnepélyes átadása (újboldi „felavatása”). Korabeli felvételek és beszámolók tanúsága szerint 1902-ben sok ezren vettek részt Kolozsváron Fadrusz János páratlan alkotásának felavatási ünnepségén.

Kedves kolozsváriak és mindenholi magyarok, most rajtunk a sor, hogy (április 2.-án) ismét megtöltsük városunk főterét. Mindenkit szeretettel hívunk és várunk e jelentős és felemelő eseményre" - áll az RMDSZ Kolozs megyei szervezetének meghívójában. (hírszerk.)

2011. március 31.

Várhatóan Emil Boc is eljön a Mátyás-szobor avatóünnepségére

Várhatóan Emil Boc miniszterelnök is eljön a Mátyás szoborcsoport szombati, hivatalos avatóünnepségére. Kelemen Hunor művelődési tárcavezető kérdésünkre elmondta, nagyobb annak az esélye, hogy a kormányfő megtisztelti jelenlétével a rendezvényt, mint annak, hogy távol marad, noha végleges válasz a délután folyamán várható.

A Magyar Köztársaság és Románia kormánya azonos mértékű finanszírozásának köszönhetően felújított szoborcsoport hivatalos átadása holnapután 14 órakor kezdődik Kolozsvár Főterén, ahol a helyi önkormányzat vezetői köszöntik az egybegyűlteket.

A román kormány részéről ünnepi beszédet mond Emil Boc miniszterelnök, Kelemen Hunor, kulturális és örökségvédelmi miniszter, valamint Vasile Timiş államtitkár.

A magyar kormány részéről felszólal Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes, Réthelyi Miklós, a Nemzeti Erőforrás Minisztériumának vezetője és Szócs Géza államtitkár.

Beszédet mond továbbá Tőkés László, az Európai Parlament alelnöke és Kántor Lajos, a Kolozsvár Társaság elnöke. Az erdélyi magyar történelmi egyházak vezetői áldást mondanak a szoboravatón, az ünnepi program során fellép a hóstáti kórus és reneszánsz táncokat ad elő a nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium tánckara. Az ünnepséget koszorúzás zárja. *(hírszerk.)*

Megosztás:

A Mátyás-szobor avatás apropóján ünnepi rendezvénysorozattal készült az EMNT

[14.3.2011]

Ünnepi rendezvények az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács szervezésében:

10.00–13.30 óra, a Szent Mihály plébánia:

Gyermekfoglalkozások az Életfa Családsegítő Szervezet, a Donát Alapítvány, a Napsugár Kiadó, Palocsay Kisó Kata és diákjai, a Waldorf Iskola és az Unitárius Óvoda közreműködésével Reneszánsz öltöztetőbabák, bábjáték, színjátszás, címerfestés, fémdomborítás, iniciálétervezés, agyagozás, pergamenírás, kazettafestés, képösszeállítás, reneszánsz tánctanítás

10.00, 11.00, 12.00, 13.00 óra:

Csoportos látogatások a Farkas utcai és a Szent Mihály templomban történészek vezetésével

11.00 óra, Szabók bástyája:

Kolozsi Tibor szobrászművész, az alkotás restaurátorának vetítettképes előadása a Mátyás-szoborcsoportról

12.00 óra, Szabók bástyája:

A Mátyás-szobor és alkotója, Fadrusz János című kiállítás megnyitója

Meghívottak: Szöcs Géza, a Magyar Köztársaság kultúráért felelős államtitkára; Répás Zsuzsanna, a Magyar Köztársaság nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkára; dr. prof. Ioan Piso, Erdély Nemzeti Történeti Múzeumának igazgatója; Deréky Géza műfordító

17.00 óra, Puck Bábszínház:

Szántai János: Világszép nádszálkisasszony

Rendező: Rumi László

20.00 óra, Apáczai Csere János Elméleti Líceum udvara:

Ghymes koncert (www.ghymes.hu)

Egész napos rendezvények:

Reneszánsz ruhakiállítás a Farkas utcai templomban.

Kézműves vásár a Mátyás király utcában az Erdélyi Kézműves Céh közreműködésével

Társszervezők:

Életfa Családsegítő Szervezet, Erdélyi Kézműves Céh, Erdélyi Nemzeti Történeti Múzeum, Donát Alapítvány, Napsugár Kiadó, Palocsay Kisó Kata és diákjai, Puck Bábszínház, Unitárius Óvoda, Waldorf Iskola

Támogatók:

Erdélyi Múzeum-Egyesület, Erdélyi Napló, Erdélyi Nemzeti Történeti Múzeum, Apáczai Csere János Elméleti Líceum, Kolozsvár Polgármesteri Hivatalának Közösségszolgálati és Idegenforgalmi Igazgatósága, Országos Széchényi Könyvtár, Pro Minoritate Alapítvány, Reconstructio Egyesület, Rustica-ház, Szabadság

2011. április 4.

Kertész Melinda **MÁTÓL**
HIVATALOS Átadták a Mátyás-szoborcsoportot

Túlnyomóan magyar rendezvény lett a multikulturálisra tervezett szoborátadásból. Emil Boc nem jött el, és Sorin Apostu sem várta meg az áment.

Noha az eredeti elképzelés szerint a multikulti jegyében kellett volna lebonyolódjon a Kolozsvár Főterén álló, magyar és román kormány pénzekből restaurált Mátyás-szoborcsoport hivatalos átadása, a rendezvény mégis hangsúlyosan magyarra sikeredett. A város Főterét betöltő ünneplő tömegben nem lehetett román szót hallani, a hangszórókból szóló magyar himnuszt is végigéneklő tömeg spontánul rázendített a székely himnuszra.

Talán Emil Boc is felmérhette a helyzetet, mert minden előzetes ígérete ellenére sem tisztelte meg jelenlétével az ünnepséget. Úgy tűnik, a város román előjárói sem érezték magukat elemükben: Sorin Apostu polgármester előzetesen leegyeztetett elfoglaltságra hivatkozva az **első beszédekét követően lelépett.**

Így a piros szalag elvágását nem lehetett a rendezvény végére hagyni: Kelemen Hunor művelődési tárcavezető, Réthelyi Miklós, a magyarországi Nemzeti Erőforrás Minisztériumának vezetője, László Attila, Kolozsvár alpolgármestere, és Semjén Zsolt magyarországi miniszterelnök-helyettes kénytelen volt idő előtt ollót ragadni.

A tömegben lengő zászlók és népviseletben feszítő csoportok tengeréből ki lehetett olvasni, ki tartotta fontosnak azt, hogy jelen legyen az eseményen: a székiek jellegzetes bő ujjú ingükben reprezentálták településüket, de a mezőségiak, a kalotaszegiek és persze a székelyek sem hiányoztak. A rengeteg RMDSZ-es zászló elnyomta a magyar lobogók sokaságát, sőt, a beszédek közepette egyszer csak azt kezdte suttogni a tömeg, hogy egy jobbikos zászló is feltűnt valahol a hátsó sorokban. Az eseményt a gárdisták sem bírták kihagyni, de árpádsávos zászlóik társaságában ott lengtek a Hatvannégy Vármegye Ifjúsági Mozgalom fekete vásznai is. Azonban nem keveredtek bele a tömegbe, megelégedtek azzal, hogy a széléről figyeljék a rendezvényt.

Megosztás:

2011. április 4.

Kertész Melinda **MÁTÓL HIVATALOS** Áadták a Mátyás-szoborcsoportot
Túlnyomóan magyar rendezvény lett a multikulturálisra tervezett szobor-
átadásból. Emil Boc nem jött el, és Sorin Apostu sem várta meg az áment.

Noha az eredeti elképzelés szerint a multikulti jegyében kellett volna lebonyolódjon a Kolozsvár Főterén álló, magyar és román kormánypénzekből restaurált Mátyás-szoborcsoport hivatalos átadása, a rendezvény mégis hangsúlyosan magyarra sikeredett.

A város Főterét betöltő ünneplő tömegben nem lehetett román szót hallani, a hangszórókból szóló magyar himnuszt is végigéneklő tömeg spontánul rázendített a székely himnuszra.

Talán Emil Boc is felmérhette a helyzetet, mert minden előzetes ígérete ellenére sem tisztelte meg jelenlétével az ünnepséget. Úgy tűnik, a város román előljárói sem érezték magukat elemükben: Sorin Apostu polgármester előzetesen leegyeztetett elfoglaltságra hivatkozva az

első beszédekét követően lelépett.

Így a piros szalag elvágását nem lehetett a rendezvény végére hagyni: Kelemen Hunor művelődési tárcavezető, Réthelyi Miklós, a magyarországi Nemzeti Erőforrás Minisztériumának vezetője, László Attila, Kolozsvár alpolgármestere, és Semjén Zsolt magyarországi miniszterelnök-helyettes kénytelen volt idő előtt ollót ragadni.

A tömegben lengő zászlók és népviseletben feszítő csoportok tengeréből ki lehetett olvasni, ki tartotta fontosnak azt, hogy jelen legyen az eseményen: a székiek jellegzetes bő ujjú ingükben reprezentálták településüket, de a mezőségi, a kalotaszegi és persze a székelyek sem hiányoztak. A rengeteg RMDSZ-es zászló elnyomta a magyar lobogók sokaságát, sőt, a beszédek közepette egyszer csak azt kezdte sutogni a tömeg, hogy egy jobbikos zászló is feltűnt valahol a hátsó sorokban. Az eseményt a gárdisták sem bírták kihagyni, de árpádsávos zászlóik társaságában ott lengtek a Hatvannégy Vármegye Ifjúsági Mozgalom fekete vásznai is. Azonban nem keveredtek bele a tömegbe, megelégedtek azzal, hogy a széléről figyeljék a rendezvényt.

A beszédekét illetően minden az eredeti terv szerint zajlott, az eleredő eső képezte az egyedüli meglepetést, azonban ez nem gátolta meg az éppen pódiumon álló Tókécs Lászlót beszéde megtartásában. Egyébként a felszólalók sorát Sorin Apostu polgármester nyitotta meg, majd László Attila lépett mikrofonhoz, továbbá Kelemen Hunor miniszter osztotta meg ünnepi gondolatait az egybegyűltekkel. Réthelyi Miklós felszólalását követően Tókécs László szavai hangzottak el, szót kapott még Vasile Timiș művelődési államtitkár és Kántor Lajos, a Kolozsvár Társaság elnöke is.

A rendezvény során több alkalommal is dalra fakadt a hóstátiakból álló 129 éves létező Kolozsvári Földész Dalkör: elődeik a Mátyás-szoborcsoport 1902-es leleplezésén is énekeltek. A Szózat éneklésekor

Tókécs László is bekapcsolódott.

Mátyás korának hangulatát a nagyenyedi Bethlen Gábor kollégium diákcsoportja idézte fel: reneszánsz-kori táncokkal szórakoztatták a közönséget.

Az ünnep fénypontját kétségtelenül a koszorúzás képezte. A magyarországi hivatalosságok kitétek magukért: óriási méretű, drótvázra rögzített koszorújuk elhelyezését követően a román állam és Kolozsvár vezetősége nevében elsőként elhelyezett koszorúkat nem hagyta érvényesülni.

A szervezők mindenkinek lehetőséget biztosítottak a koszorú elhelyezésére, a lehetőséget a szélsőséges szervezetek is kihasználták. Záróakkordként a város lakói és az eseményre érkezők végül birtokba vették a szobrot: sorra örökítették meg magukat a felavatott műalkotással.

2011. április 4.

Fotó, szöveg: Sütő Zsolt □ **JOBBRA ÉS BALRA** □ Egymás rossz lelkiismerete □ □

Tényleg jól jönne egy Mátyás király. Jellegű valaki. Most már. Aki egymagában érkezik. És jót akar. Mert másként nem tehet, és az a sorsa. *Without marketing & PR.*

Tiszta levegő és víz már nem lesz, kék ég is csak képeken, sem fák, sem virágok. De az IMAX-3D, a mobil-kommunikáció, a Facebook (meg a pornóipar és a vallásos giccs) összekapcsolódik a politikai és gazdasági PR-ral, egyetlen szerves egésszé, egyetlen mindent behálózó és minden *valódit* elnyomó masszává - és mind boldogok leszünk. Nem a jövőben, hanem itt és most, ma. Jobbra és balra. Csak kevésbé romantikus módon, mint azt egy sci-fiben illik. Hanem, annak rendje s módja szerint, ahogy a valóságban kell. Ha nem hiszel nekem, akkor menj ki az utcára, az ún. városban, s nézzél szét. Szoboravatás ürügyén, vagy hétköznap, mindegy.

Ha a cigányok Európa rossz lelkiismerete, akkor a Jobbik Magyarország rossz lelkiismerete. Annak (külső) tükre, kivetítése. Illetve, csak azt hittem, hogy Magyarországé. Nem, Erdélyországé is. Az összmagyarságé. Nemcsak export-importól van szó, hanem létező frusztrációról és abból fakadó igényről is. Magyar a magyartól (ahogy afrikai az ázsiaitól vagy európaítól) sehol sem különb, ugyanaz ugyanaz a frusztráció – és ugyanaz a remény, mindennek ellenére, mindenhol. Nézd a főtérre kivonuló sok gyönyörű nőt, embert, gyereket.

A Jobbikban dolgozó kamaszos erő, bátorság és lendület irigylésre méltó. Amivel kiállnak azért, amiben hisznek. Hogy valóban ők hisznek benne, vagy a vezírek, vagy még ők sem, az ivóvíz-hiány szempontjából mindegy. Kár, hogy nincs és nem volt, aki jó irányba vezesse ezt az erőt. A nem-jobbikosok pedig, a másik oldalon, jól belesüppedtek a jó nagy fotelekbe. Előbbit a gyűlölet, utóbbit a gőg viszi vesztébe. S mindkettőt, egy időben: a Föld. Amelyik, mindeközben, haldoklik. Hatalmas, nyers, elementáris erő van robbanóban, a Jobbikban. Elementáriságában valódibb mint a többi politikai erő: mert előbb van az indulat, s hozzá keres ideológiát – és nem fordítva. Aki ezt nem látja, az vagy vak, vagy a fejét a homokba dugja. Szébb jövőt? Szébb jelent. A gyerekeknek. Ha már magunknak nem vagyunk képesek. Vajon milyen ideológiai útvonal mentén esünk majd egymás torkának a maradék ivóvízért? A jobboldaliak jobbról, a baloldaliak balról vágják majd el a torkodat. Zászlók és ideológiák jönnek-mennek, párezer éve. Mi az, ami mindvégig marad, ami változatlan? Mintha mindig csak azt keresnénk, ami elválaszt. Sosem, ami összeköt. Tégy egy próbát, egyelőre csak a szemekkel: nézd a sok főtérre kivonuló gyönyörű nőt, embert, gyereket.

Rákuncogok, fotóséta közben, mi a legfontosabb közös Markóban és Tőkésben: a román kiejtésük. Mármint a szolgálati sofőrön kívül. (-) Vicces és jópofi PR, hogy melyik aktuálpolitikus éppen melyik aktuálcelebre hasonlít. De: izgalmasabb, tanulságosabb és valódibb lenne, hogy melyik archetípust testesítik meg. (-) *Nagy király, néped visszavár.* Tényleg jól jönne egy Mátyás király. Jellegű valaki. Most már. Aki egymagában érkezik. És jót akar. Mert másként nem tehet, és az a sorsa. *Without marketing & PR.* Túl sok megosztó személyiség/szervezet van. Olyan sok, és mind olyan hangos, hogy az ember azt hinné, igazán csak az él már, és a normalitás halott.

Ne felejtse el, hogy nemcsak facebook-generációról, hanem viagra-nemzedékről is beszélünk már. A Viagra nem a szerelmet hanem a pornót (a reszelés-függőséget) szítja - ahogy a Facebook sem a szociális élményt erősíti, hanem a netfüggőséget. Gondolj akkor most bele, kedves barátom, gyerekeidnek szüleje, hogy a megosztó politikai ideológiák, a pornóhoz és a facebookhoz képest mindannyiunkban mit is erősítenek?

Aggodalomra persze nincs ok. Az erdőben döbbenek rá mindig, hogy az emberi világ, mint egy humán-etológiailag szuperkonstruktum-organizmusnak nevezett *dimenzió* mennyire el van szakadva a valóságtól. Az erdőtől. Vagyis a *valódi* valóságtól. A zászlósi az ivóvíz föld-és/vagy szénhidrát-szagától. Radioaktivitásának ijesztő avagy aggodalomra okot egyáltalában nem adó voltától – jelentik a szóvivők, orrba-szájba. De nem is ezen döbbenek meg a leginkább, hanem, hogy ez a konstruktum-monstrum az elébb említett valóságnak csupán egy továbbfejlesztett változata, és bár megöli azt, amiből ered, tovább evolvál. Nehéz

ezzel szembenézni, de valóban tovább evolvál. A jelenlegi szarból is egy új minőség hajt ki majd, aki jól tud nézni, az már lát is valamit belőle. Mi csak a komposzt vagyunk – azt hiszem, elsősorban innen ered a Nagy Közös Frusztráció. Hogy nem fő-, hanem csak komposztszerep lett belőle. Az ideológiai erdőtől nem látjuk a fát. Konkrétan. Különben miért vágnánk ki, folyton és folyton és folyton. Gyergyóban és Amazóniában egyaránt.

Felmászok a frissen felújított szobortalapzatra. Egy kép kedvéért. Mert belső szemeimmel látom, ahogy kikerül majd a Trindexre. Rendőr szól rám, *bine că nu călcați pe cal*. Magáz. Neki van igaza. Belefeledkeztem. A szenvedélyembe. Be is villan a vásárhelyi szobormászós sztori. Meg, hogy mennyi oldala van ugyanannak a történetnek. Lásd a legutóbbi csiki akasztást. Nincsen spirituális vezetőnk. Sem Erdély-, sem Magyarországnak. Tókséknek már legfeljebb csak a CV-jében van benne Jézus, Markónál, Hunornál már rég túl süppedős a fotel. Ki marad, aki nem számigál, hanem csak ad? Marad a politikai nézet mint import-termék? Meg a tévé? Nem. Inkább nézd a főtérré kivonuló sok gyönyörű nőt, embert, gyereket. Ha még nem unod.

Mert nem ő a szép, akit nézel, hanem a tekintet, aki vagy. És még csak nem is az, hanem a szeretet, ami nélkül pedig nincsen tiszta tekintet. Sem lelkiismeret. Sem ünnep.

Nagyon sokan reagáltak a **múltkori kísérletemre**. Képre, fotóra, szóra, mondatra, bekezdésre, poénra, ki így, ki úgy, szinte mindenkinek volt valami visszajelezni valója, még annak is, akinek egyébként soha semmi. Inkluzíve Gergely Baláznak is. Mindenre, kivéve egyet. Kivéve egyetlenegyet. A leglényegesebbet. Akkori imádságomat imígyen bátran és hosszas élvezettel feldughatom. Magamnak, meg mindenki másnak is, például neked, aki mindezt újra végigolvastad, mert igényled az *entertainment*. Hiányzik belőlünk a szeretet. Már nem tudjuk, mi az. A legfontosabb: a legcikibb. A média: önmagával beszélget. Aki gyűlöl, az önmagát gyűlöli, annak egy nem túl szalonképes szeletét. Aki szeretni tud, az jól van magával, meg azzal, amit a tükörben lát. Mit tehetek? Én is komolyan veszem magamat meg a marhaságaimat, s a tükrösdit választom a zászlósdí helyett: nézem, mutatom a főtérré kivonuló sok gyönyörű nőt, embert, gyereket.

2011. május 31.

Mátyás-szobor: Füzes Oszkár virágot akart elhelyezni a Iorga-táblára

Egy csokor virágot helyezett el Füzes Oszkár, Magyarország bukaresti nagykövete a kolozsvári Mátyás király szoborcsoport elé kitett vitatott táblára, a polgármesteri hivatal rendőre azonban felhívta a figyelmét arra, hogy csak a felirat mellé teheti le a virágokat.

Az MTI kérdésére a nagykövet elmondta: maga is csatlakozott a kolozsvári magyarok interneten meghirdetett akciójához, amelynek kezdeményezői arra kérték a lakosságot, hogy aki nem ért egyet a tábla elhelyezésével, látogassa meg a szobrot, és virággal takarja el a vitatott feliratot.

A Szabadság napilap internetes felületén hétfőn közölte, hogy a diplomata egy csokor virágot helyezett el hétfő délelőtt arra a táblára, amelyet a kolozsvári polgármesteri hivatal tudtával a múlt héten tettek ki a román és a magyar állam által közösen restaurált szoborcsoport elé. A tábla tartalmazza Nicolae Iorga román történésznek Mátyás királyról mondott egyik vitatott idézetét: "A csatában győzedelmes volt, csak saját nemzetétől szenvedett vereséget Moldvabányán, amikor a győzhetetlen Moldva ellen indult".

A lap szerint Füzes ráhelyezte a virágot a táblára, de ez utóbbi őrzésével megbízott önkormányzati rendőr magyar nyelven jelezte neki, hogy csak a tábla mellé teheti a csokrot. A diplomata végül a néhány méterrel odébb lévő Márton Áron-szobornál helyezte el a virágot. A diplomata az MTI-nek elmondta, hogy a rendőr udvarias volt. (*mti*)